

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΡΟΤΑΣΗ

Σύστασης Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, κατά το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος, τα άρθρα 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ) και το άρθρο 5 του Ν. 3126/2003 περί «Ποινικής Ευθύνης Υπουργών» για τη διερεύνηση τυχόν εγκλημάτων, που έχουν τελέσει, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, οι κάτωθι:

1) ο τέως Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Σπυρίδων - Παναγιώτης Λιβανός

και

2) η τέως Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Φωτεινή Αραμπατζή

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

I.1. Η έλευση της νέας δικογραφίας από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, αναφορικά με την εμπλοκή του τέως Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Σπυρίδωνα - Παναγιώτη Λιβανού και της τέως Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Φωτεινής Αραμπατζή, στο γαλάζιο σκάνδαλο που αφορά τον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), αναδεικνύει ξανά, με ακόμα πιο επιτακτικό τρόπο, ένα ζήτημα που υπερβαίνει τη μεμονωμένη διαχείριση των δημόσιων πόρων, επιβεβαιώνοντας τη συστηματική, δομημένη και επαναλαμβανόμενη παρέμβαση της Κυβέρνησης Μητσοτάκη, στη διανομή των ενωσιακών επιδοτήσεων της ΚΑΠ από το 2019, με «όχημα» τον Οργανισμό, που ήταν υπεύθυνος για την έγκυρη και διαφανή κατανομή τους στις Ελληνίδες και τους Έλληνες παραγωγούς. Μέσα σε αυτό το διάστημα, η Κυβέρνηση ακολουθώντας συστηματικές πρακτικές μεθόδευσης, κατάφερε να μετατρέψει έναν Οργανισμό με θεμελιώδη ρόλο στη διαχείριση ευρωπαϊκών ενισχύσεων και την αγροτική ανάπτυξη, σε εργαλείο πολιτικής εξουσίας και επιρροής, καθιστώντας ουσιαστικά ανύπαρκτη την ανεξαρτησία του και αδύνατη την αντιμετώπισή των αφόρητων γαλάζιων πολιτικών παρεμβάσεων, από τους όποιους μηχανισμούς ελέγχου.

Για άλλη μια φορά, αποδεικνύεται περίτρανα ότι η υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είναι απλώς ένα «σκάνδαλο», αλλά αποτελεί ακόμη ένα σχέδιο, οργανωμένης πελατειακής πολιτικής, που εξελίσσεται σε όλη τη διάρκεια της διακυβέρνησης της ΝΔ, από τον Ιούλιο του 2019 και μετά, πλήττοντας καίρια την αξιοπιστία του κράτους, την οικονομική ανάπτυξη αλλά και την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς. Οι διάλογοι που περιέχονται και στη νέα δικογραφία, για τα δύο νέα εμπλεκόμενα πολιτικά πρόσωπα, συνιστούν κόλαφο για την Κυβέρνηση Μητσοτάκη, καταρρίπτουν τις πρωθυπουργικές διακηρύξεις για «τέλος» σε πελατειακές, παλαιοκομματικές νοοτροπίες του παρελθόντος και καθιστούν έωλο το κυβερνητικό αφήγημα, περί «μάχης με το βαθύ κράτος». Τελικά, το μείζον ζήτημα που εγείρεται μέσω της υπόθεσης αυτής, δεν αφορά μόνο πολιτικές ή πιθανές ποινικές ευθύνες, αλλά αγγίζει τον πυρήνα της δημοκρατικής λειτουργίας, της θεσμικής διαφάνειας και της εμπιστοσύνης των πολιτών προς την ίδια την Πολιτεία.

1.2. Η νέα δικογραφία από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, αναφορικά με την εμπλοκή του τέως Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Σπυριδωνα - Παναγιώτη Λιβανού και της τέως Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Φωτεινής Αραμπατζή, διαμορφώνει ένα σύνθετο και πολυεπίπεδο τοπίο, στο οποίο φαίνεται να συνυπάρχουν ζητήματα ποινικού δικαίου, διοικητικής ευθύνης και πολιτικής λογοδοσίας. Αναδεικνύει μεταξύ άλλων, τους αδιαφανείς μηχανισμούς εκλογικής επιρροής και την ανθρωπογεωγραφία των εμπλεκόμενων, με έντονα χαρακτηριστικά νεποτισμού και πελατειακών σχέσεων. Τα δεδομένα που προκύπτουν από τη νέα δικογραφία δεν περιγράφουν μεμονωμένες αποκλίσεις ή «αστοχίες». Αντιθέτως, σκιαγραφούν ένα συστηματικό πλέγμα συνεννοήσεων και παρεμβάσεων, στο οποίο ο κ. Λιβανός και η κα. Αραμπατζή, φέρονται να συμμετείχαν άμεσα ή έμμεσα, με απώτερο σκοπό τον καθορισμό επιδοτήσεων και την κατανομή κονδυλίων, έχοντας ως αποκλειστικό γνώμονα την εξυπηρέτηση προσωπικών και κομματικών συμφερόντων.

Το γεγονός ότι οι υποθέσεις αυτές αφορούν το έτος 2021, ουδόλως αποτελεί στοιχείο εκτόνωσης, αντιθέτως, συνιστά ένδειξη ενός οξυμένου προβλήματος,

προοιωνίζοντας τη συνέχεια και τη διαχρονικότητά του επί κυβερνήσεως Μητσοτάκη. Αν αυτές είναι μόνο οι πρώτες δικογραφίες, τότε είναι εύλογο να αναμένεται συνέχεια. Και η συνέχεια αυτή ενδέχεται να είναι ακόμη πιο επιβαρυντική. Η πραγματική διάσταση των νέων δικογραφιών δεν θα κριθεί μόνο στις δικαστικές αίθουσες, αλλά και στο πεδίο της πολιτικής ευθύνης. Γιατί, ανεξάρτητα από την τελική ετυμηγορία της Δικαιοσύνης, η εικόνα που έχει ήδη διαμορφωθεί, είναι εκείνη μιας εξουσίας που δεν θέλησε να αποτρέψει πρακτικές που πλήττουν ευθέως τον πυρήνα της δημοκρατικής λειτουργίας. Σε κάθε περίπτωση, οι απαντήσεις πρέπει οπωσδήποτε να δοθούν και εντός Κοινοβουλίου, αποκαλύπτοντας τους πραγματικούς υπαιτίους, ενώ ιδίως για τα πολιτικά πρόσωπα, που είναι ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί και τη διερεύνηση τυχόν ευθυνών τους, αρμόδια είναι – σε αρχικό στάδιο- η Βουλή, μέσω της σύστασης Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής προς διενέργεια Προκαταρκτικής εξέτασης, για συγκεκριμένα αδικήματα.

II. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ - ΝΟΜΙΚΟ ΕΡΕΙΣΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

II.1. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 22559/3-4-26 έγγραφο του Υφυπουργού Δικαιοσύνης Μπουγά Ιωάννη, διαβιβάστηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 86 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος, των άρθρων 1 και 4 του ν. 3126/2003 περί ποινικής ευθύνης Υπουργών και 153 παρ. 2 του Κανονισμού της Βουλής, όπως ισχύει, το υπ' αριθμ. πρωτ. 2748/02-04-2026 έγγραφο της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, καθώς και το με αριθμ. πρωτ. 832/01-04-260 έγγραφο του Ελληνικού Γραφείου των Ευρωπαϊκών Εντεταλμένων Εισαγγελέων, με τη συνημμένη ABM Ε.Ε.Ε. 2026/62 (Reference Number I.000517/2026) ποινική δικογραφία, σε κεκρωμένο αντίγραφο. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο υπ' αριθμ. πρωτ. 2748/02-04-26 έγγραφο της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, υποβάλλονται χωρίς αξιολόγηση, επικυρωμένα αντίγραφα της με ABM Ε.Ε.Ε 2026/62 (Reference Number I.000517/2026) ποινικής δικογραφίας, που υποβλήθηκε από τους Ευρωπαίους Εντεταλμένους Εισαγγελείς Πόπη Παπανδρέου και Διονύσιο Μουζάκη, κατά των α) πρώην Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΛΙΒΑΝΟΥ και β) πρώην Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ.

Η εν λόγω δικογραφία σχηματίστηκε εξ αντιγράφων μέρους της αρχικής, με αρ Β.Μ. ΕΕΕ 2023/3 (R.N. I.000035/2023) δικογραφίας, της διερευνώμενης από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία υπόθεσης, με αρ. I.000035/2023, συνεπεία της από 31/03/26 απόφασης, του μόνιμου τμήματος 10 της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, για την παραπομπή, της με αρ. I.517/2026 Υπόθεσης στις αρμόδιες ελληνικές αρχές. Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στην ανωτέρω σχετική απόφαση, βάσει της παρ. 4 του αρ.86Σ, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία προδήλως δεν διαθέτει αρμοδιότητα κατά τη διάρκεια της εκδίκασης της υπόθεσης, δεδομένου ότι τα καθήκοντα του Εισαγγελέα στο Ειδικό Δικαστήριο του αρ. 86, ασκούνται από μέλος της Εισαγγελίας του Ανωτάτου Πολιτικού και Ποινικού Δικαστηρίου. Συνεπώς, η ειδική διαδικασία που καθιερώνεται από το Σύνταγμα, επηρεάζει στην πράξη και την ικανότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας να διερευνά και να διώκει αδικήματα που εμπίπτουν στην καθ'ύλην αρμοδιότητα της, τα οποία τελούνται από μέλη του Ελληνικού Υπουργικού Συμβουλίου. Για τους λόγους αυτούς, το Μόνιμο Τμήμα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας αποφάσισε την αναλογική εφαρμογή του αρ.34 παρ.1 του Κανονισμού της και την παραπομπή κατ' επέκταση της υπόθεσης, στη Βουλή των Ελλήνων, ως έχουσα αρμοδιότητα να διερευνήσει και να διώξει τους υπόπτους, σύμφωνα με τις οικείες εθνικές διατάξεις.

II.2. Η προαναφερθείσα απόφαση, στηρίχθηκε στην από 30/03/2026 σχετική πρόταση παραπομπής των Ευρωπαϊών Εντεταλμένων Εισαγγελέων Πόπης Παπανδρέου και Διονυσίου Μουζάκη. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα ευρήματα της Εισαγγελικής Έρευνας και με βάση την επεξεργασία των σχετικών επισυνδέσεων, προέκυψε ότι:

Μέλη της Διοίκησης αλλά και υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ φέρονται να :

- α) παρενέβησαν προκειμένου να διασφαλίσουν την έγκριση των αιτήσεων επιχορήγησης,
- β) προέβησαν στην πλασματική δημιουργία προϋποθέσεων που απαιτούνται για τη λήψη ωφελειών (ενισχύσεων) που προβλέπονται από την ενωσιακή νομοθεσία περί αγροτικού τομέα και σχετίζονται κυρίως (αλλά όχι αποκλειστικά) με το εθνικό απόθεμα.

γ) παρενέβησαν με σκοπό να συμπεριληφθούν αιτούντες που δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις των προγραμμάτων ενισχύσεων και κατ επέκταση των σχετικών πληρωμών.

δ) προέβησαν σε ενέργειες αποτροπής της διενέργειας αποτελεσματικών ελέγχων, προκειμένου να μην εντοπιστούν τυχόν ατασθαλίες/απάτες.

ε) προέβησαν σε ενέργειες αποτροπής ανακτήσεων, αχρεωστήτως καταβληθέντων (μη δικαιούμενων) πληρωμών.

στ) προέβησαν σε παρέμβαση στο ηλεκτρονικό σύστημα του οργανισμού, με σκοπό την αλλοίωση της πραγματικής εικόνας τόσο των υποβληθέντων αιτήσεων όσο και των σχετικών επισυναπτομένων δικαιολογητικών.

Μέλη του Ελληνικού Κοινοβουλίου φέρονται να άσκησαν συχνά παρεμβάσεις, σε υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ και κυρίως (αλλά όχι αποκλειστικά) στον τ. Πρόεδρο του Οργανισμού, ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΜΕΛΑ, ιδιότητα που κατείχε για το διάστημα από 16/03/2021 έως 21/07/2022, με σκοπό να εξασφαλίσουν την πληρωμή αιτήσεων που δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, έχουν προκύψει συνομιλίες που αφορούν την ΦΩΤΕΙΝΗ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ του Δημητρίου, πρώην Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για το διάστημα από 09/07/2019 έως την 31/08/2021, καθώς και τον ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΛΙΒΑΝΟ, πρώην Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για το διάστημα από 05/01/2021 έως 08/02/2022.

III. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΒΟΥΛΗΣ

III.1. Η σύσταση, δομή, οργάνωση και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (European Public Prosecutor's Office-EPPO) ρυθμίζεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 («Κανονισμός της EPPO»), σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939 «Παραπομπή και διαβίβαση διαδικασιών στις εθνικές αρχές- 1. Όταν από έρευνα που διεξάγει η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία αποκαλύπτεται ότι τα υπό έρευνα πραγματικά περιστατικά δεν συνιστούν αξιόποινη πράξη για την οποία είναι αρμόδια η ίδια σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 23, το αρμόδιο μόνιμο τμήμα αποφασίζει την παραπομπή της υπόθεσης χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση στις αρμόδιες εθνικές αρχές.».

Εν προκειμένω, με την από 31/03/2026 Απόφαση του 10ου Μόνιμου Τμήματος της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, εγκρίθηκε η πρόταση των Ευρωπαίων Αντιπροσώπων Εισαγγελέων, Πόπης Παπανδρέου και Διονυσίου Μουζάκη, η οποία υποβλήθηκε στις 30 Μαρτίου 2026, για την παραπομπή της υπόθεσης Ι. 517/2026 στις εθνικές αρχές. Ειδικότερα, έχοντας διαπιστώσει ότι κατά τη διάρκεια της έρευνας προέκυψαν σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία κατέληξε στα εξής:

- α) Η ειδική διαδικασία που θεσπίζεται από το Σύνταγμα της Ελλάδας επηρεάζει στην πράξη και τη δυνατότητα της ΕΡΡΟ να διερευνά και να ασκεί δίωξη για αδικήματα που εμπίπτουν στην ουσιαστική της αρμοδιότητα και διαπράττονται από μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου της Ελλάδας.
- β) Σε μια τέτοια περίπτωση, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία αποφασίζει να εφαρμόσει αναλογικά το Άρθρο 34 παρ. 1 του Κανονισμού της ΕΡΡΟ και να παραπέμψει την υπόθεση στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, την εθνική αρχή που έχει την εξουσία να διερευνά και να ασκεί δίωξη στους υπόπτους της παρούσας υπόθεσης.
- γ) Παραπέμπει την υπόθεση στις αρμόδιες εθνικές αρχές.

III.2. Σύμφωνα με το άρθρο 86 του Συντάγματος (: Συντ.) «1. Μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όπως νόμος ορίζει. Απαγορεύεται η θέσπιση ιδιώνυμων υπουργικών αδικημάτων. 2. Δίωξη, ανάκριση, προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση κατά των προσώπων και για τα αδικήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν επιτρέπεται χωρίς προηγούμενη απόφαση της Βουλής κατά την παράγραφο 3. Αν στο πλαίσιο άλλης ανάκρισης, προανάκρισης, προκαταρκτικής εξέτασης ή διοικητικής εξέτασης προκύψουν στοιχεία, τα οποία σχετίζονται με τα πρόσωπα και τα αδικήματα της προηγούμενης παραγράφου, αυτά διαβιβάζονται αμελλητί στη Βουλή από αυτόν που ενεργεί την ανάκριση, προανάκριση ή εξέταση. 3. Πρόταση άσκησης δίωξης υποβάλλεται από τριάντα τουλάχιστον βουλευτές. Η Βουλή, με απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, συγκροτεί ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, διαφορετικά, η πρόταση απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη. [...]».

Πρέπει να σημειωθεί ότι η από 22/11/2018 πρόταση του Προέδρου και Βουλευτών της Κ.Ο. του ΣΥΡΙΖΑ, για την αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, μεταξύ άλλων, αφορούσε και στην αναθεώρηση της παρ. 3 του άρθρου 86. Εν τέλει αναθεωρήθηκε με απόφαση της ΙΘ' Αναθεωρητικής Βουλής, στις 25 Νοεμβρίου 2019, δυνάμει της οποίας καταργήθηκε ο χρονικός περιορισμός της αρμοδιότητας της Βουλής να ασκεί δίωξη κατά Υπουργών, για ποινικά αδικήματα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

III.3 Σύμφωνα με το άρθρο 1 – Πεδίο Εφαρμογής του Νόμου 3126/2003 Περί ποινικής ευθύνης Υπουργών, «1. Πλημμελήματα ή κακουργήματα, που τελούνται από Υπουργό, κατά την άσκηση των καθηκόντων του, εκδικάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού από το κατ' άρθρο 86 του Συντάγματος Ειδικό Δικαστήριο, ακόμη και αν ο Υπουργός έχει παύσει να έχει την ιδιότητα αυτή. 2. Τυχόν Συμμέτοχοι συμπαραπέμπονται και δικάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού. 3. Οι αξιόποινες πράξεις της παραγράφου 1, οι οποίες δεν τελέσθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του Υπουργού, δικάζονται από τα αρμόδια δικαστήρια σύμφωνα με τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, των ειδικών ποινικών νόμων και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.»

Επιπλέον, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 3126/2003 «Περί ποινικής ευθύνης Υπουργών», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, «Η πρόταση για άσκηση της ποινικής δίωξης υποβάλλεται από τριάντα (30) τουλάχιστον βουλευτές, με συγκεκριμένη αναφορά στα στοιχεία της αξιόποινης πράξης και μνεία των διατάξεων που παραβιάστηκαν, διαφορετικά είναι απαράδεκτη». Στο άρθρο 154 του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ) προβλέπεται ότι «1. Για την άσκηση δίωξης κατά το προηγούμενο άρθρο εναντίον προσώπου που είναι ή διατέλεσε μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργός απαιτείται πρόταση κατηγορίας και απόφαση της Βουλής που δέχεται την πρόταση αυτή. 2. Η πρόταση για την άσκηση δίωξης κατά των προσώπων της παρ. 1 του άρθρου 153 υποβάλλεται γραπτώς και υπογράφεται τουλάχιστον από τριάντα (30) Βουλευτές, διαφορετικά, είναι απαράδεκτη. 3. Η πρόταση για άσκηση δίωξης πρέπει να προσδιορίζει με σαφήνεια τις πράξεις ή τις παραλείψεις που σύμφωνα με το

νόμο για την ευθύνη των Υπουργών είναι αξιόποινες και να μνημονεύει τις διατάξεις που παραβιάστηκαν. [...]».

III.4. Σύμφωνα με το άρθρο 156 του Κανονισμού της Βουλής «1. Αν η Βουλή αποφασίσει προκαταρκτική εξέταση, ορίζει από τα μέλη της δωδεκαμελή επιτροπή για τη διενέργειά της. Συγχρόνως ορίζει και την προθεσμία μέσα στην οποία η επιτροπή οφείλει να υποβάλει το πόρισμά της και το σχετικό αποδεικτικό υλικό. 2. Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής αυξάνεται έτσι ώστε να εκπροσωπούνται με ένα (1) τουλάχιστον μέλος και κατ' αναλογία πάντοτε της δύναμής τους όλες οι κατά τον Κανονισμό της Βουλής αναγνωριζόμενες Κοινοβουλευτικές Ομάδες. 3. Η επιτροπή συγκροτείται και λειτουργεί κατά τις διατάξεις των διαρκών κοινοβουλευτικών επιτροπών, που εφαρμόζονται αναλόγως. Μετά τη συγκρότηση της ορίζει δύο εισηγητές από τα μέλη της. 4. Η Επιτροπή έχει όλες τις αρμοδιότητες του εισαγγελέα πρωτοδικών όταν αυτός ενεργεί προκαταρκτική εξέταση και μπορεί να αναθέτει σε εισαγγελέα πλημμελειοδικών ή εφετών την ενέργεια ειδικότερων πράξεων σχετικών με το αντικείμενο της προκαταρκτικής εξέτασης. Κατά την προκαταρκτική εξέταση, εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η πρόταση δίωξης καλείται από την Επιτροπή να δώσει εξηγήσεις. Όταν η αξιόποινη πράξη για την οποία διενεργείται προκαταρκτική εξέταση συνεπάγεται για τον Υπουργό οικονομικά οφέλη, κατά την έννοια του άρθρου 68 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα, η Επιτροπή διατάσσει την κατάσχεσή τους. 5. Το πόρισμα της Επιτροπής πρέπει να είναι αιτιολογημένο και να περιέχει ιδίως τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά μέσα που οδηγούν σε αυτά, όπως προέκυψαν κατά την προκαταρκτική εξέταση, την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στις εφαρμοζόμενες ποινικές διατάξεις και σαφή πρόταση για την άσκηση ή μη της ποινικής δίωξης. Αιτιολογημένη πρέπει να είναι και η πρόταση της τυχόν μειοψηφίας, η οποία καταχωρίζεται σε χωριστό κεφάλαιο του ίδιου πορίσματος. Το πόρισμα της επιτροπής και το σχετικό αποδεικτικό υλικό υποβάλλονται στον Πρόεδρο της Βουλής, ο οποίος ανακοινώνει στη Βουλή την κατάθεσή τους.».

III.5 Σύμφωνα με το άρθρο 30 παρ. 1 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ) «Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να ενεργεί προκαταρκτική εξέταση για να κρίνει αν πρέπει να ασκήσει ποινική δίωξη. [...]» Περαιτέρω, σύμφωνα με το

άρθρο 243 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα (:ΚΠΔ) με την προκαταρκτική εξέταση «επιδιώκεται η συλλογή των αναγκαίων αποδεικτικών στοιχείων για να αποφασισθεί αν πρέπει να κινηθεί η ποινική δίωξη».

III.6 Από το συνδυασμό των προπαρατεθεισών διατάξεων συνάγονται τα κάτωθι: Η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης δε συνεπάγεται, ούτε υποδηλώνει την κίνηση ποινικής δίωξης κατά ορισμένου προσώπου. Δεν ενέχει δηλ. κρίση για την ουσιαστική και νομική βασιμότητα της «καταγγελίας», απλώς εκτίμηση ότι αυτή δεν είναι προφανώς αστήρικτη στο νόμο ή αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης (άρ. 43 παρ. 3 ΚΠΔ). Προφανώς αβάσιμη στην ουσία της είναι μια «καταγγελία» όταν δεν καταλείπεται η παραμικρή αμφιβολία για το ότι δεν τελέστηκε η καταγγελλόμενη πράξη. Μ' αυτά τα δεδομένα, η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, **δεν απαιτεί την ύπαρξη αποδείξεων ή αποχρωσών – ισχυρών ενδείξεων ενοχής ορισμένου προσώπου, σε σχέση με ορισμένη αξιόποινη πράξη.** Αρκεί, αντίθετα, μια αναφορά σε πραγματικά περιστατικά τα οποία είναι «άξια δικαστικής διερεύνησης». Μάλιστα στο στάδιο αυτό δεν υπάρχει καν κατηγορούμενος αλλά μόνο «αναφερόμενο πρόσωπο», το οποίο βέβαια εξοπλίζεται με συγκεκριμένα δικαιώματα. Επιπλέον, συνάγεται ότι η άσκηση της δίωξης κατά όσων είναι ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί, εκκινεί με την κατάθεση ενώπιον της Βουλής γραπτής πρότασης τουλάχιστον τριάντα (30) βουλευτών, η οποία αναφέρει αφενός τα στοιχεία της αξιόποινης πράξης, αφετέρου τις ποινικές διατάξεις στις οποίες τυποποιούνται οι αποδιδόμενες πράξεις. Η Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή, οφείλει ως οιονεί Εισαγγελέας να ενεργήσει σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στο Σύνταγμα (άρθρο 86), τον Ν. 3126/2003 περί Ποινικής Ευθύνης Υπουργών (άρθρο 5), τον Κανονισμό της Βουλής (άρθρο 156 ΚτΒ) και τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας διατάξεις. Από την ως άνω νομοθεσία απορρέουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις και αρμοδιότητές της Επιτροπής, προκειμένου αυτή να καταλήξει σε ασφαλή και δίκαιη κρίση, προτείνοντας στην Ολομέλεια της Βουλής την άσκηση ή μη δίωξης κατά προσώπων που είναι ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί. Αυτή η πρόταση της Επιτροπής θα πρέπει να είναι, σε κάθε περίπτωση, αιτιολογημένη, ουσιαστικά και νομικά, με βάση το αποδεικτικό υλικό που αυτή είχε στη διάθεσή της ή συνέλεξε κατά τις εργασίες της. Για το λόγο, αυτό είναι κρίσιμο να τηρηθεί απαρέγκλιτα η

νομιμότητα, να ακολουθηθούν δηλαδή θεσμικά, όλες οι διαδικασίες, και παράλληλα να συλλεγούν όλα τα αποδεικτικά στοιχεία, ώστε να υποβληθεί ένα πλήρως αιτιολογημένο πόρισμα στην Ολομέλεια, με αναφορά πραγματικών περιστατικών και μνεία συγκεκριμένων ποινικών διατάξεων. Συνεπώς, η ειδική κοινοβουλευτική Επιτροπή, οφείλει να διενεργήσει μια αληθινή και δικονομικώς άρτια προκαταρκτική εξέταση και να καταλήξει, κατ' εφαρμογή του άρθρου 156 του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ), σε ασφαλή κρίση για τα αναφερόμενα πολιτικά πρόσωπα. Η κρίση αυτή πρέπει να καταγράφει τις πιθανές ενδείξεις ενοχής, αν και εφόσον προκύπτουν, στους υπευθύνους, προτείνοντας την άσκηση ποινικής δίωξης ή να θεμελιώνει την ανυπαρξία (τέτοιων ενδείξεων) προτείνοντας την απαλλαγή τους.

ΙV.ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ- ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΙV.1. Ως προς την αρμοδιότητα και αποστολή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με το **ΠΔ 97/2017** (Οργανισμός του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων) προβλέπονται τα εξής :

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Άρθρο 1 - ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), αποτελεί ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη του αγροτικού τομέα της χώρας. Για την επίτευξη της αποστολής του το Υπουργείο προωθεί:

- 1) Την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων και του εξαγωγικού προσανατολισμού των αγροτικών προϊόντων.*
- 2) Την ανάπτυξη και βελτίωση των συνθηκών παραγωγής και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος του αγροτικού τομέα.*
- 3) Την αναβάθμιση των υποδομών και της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο, την ενθάρρυνση της οικονομικής διαφοροποίησης και την ανάπτυξη του τουρισμού της υπαίθρου και του αγροτουρισμού.*
- 4) Την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των πόρων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ).*
- 5) Την αύξηση της συμμετοχής της γεωργίας στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν.*

6) Την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής ασφάλειας των παραγόμενων και των εισαγόμενων τροφίμων στη χώρα.

7) Την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων που χρησιμοποιούνται στην γεωργική και αλιευτική παραγωγή».

Σύμφωνα με το Νόμο 2637/27.8.98 (ΦΕΚ 200/Α/1998) (Ιδρυτικός Νόμος), όπως ίσχυε μέχρι την 31.12.2025, οπότε και καταργήθηκε (με το άρθρο 80 του Ν. 5264/2025, ΦΕΚ Α 239) προβλέπονταν τα εξής: «1. Συνιστάται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) με την επωνυμία "Όργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων" (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.), με έδρα την Αθήνα, που λειτουργεί χάριν του δημόσιου συμφέροντος, κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και τελεί υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργού Γεωργίας.».

IV.2. Σπυρίδων - Παναγιώτης Λιβανός

Ο Σπυρίδων-Παναγιώτης Λιβανός ανέλαβε καθήκοντα Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, μετά τον διορισμό του από τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, με το ΠΔ 2/4-1-2021 (ΦΕΚ Α΄ 2/5-1-2021), θέση την οποία διατήρησε μέχρι την 7η Φεβρουαρίου 2022. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, αλλά και τα στοιχεία που παρατίθενται ανά περίπτωση αναλυτικά παρακάτω, στενοί συνεργάτες του κ. Λιβανού φέρονται να άσκησαν συχνά παρεμβάσεις σε υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ και κυρίως (αλλά όχι αποκλειστικά) στον τ. Πρόεδρο του Οργανισμού, ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΜΕΛΑ, ιδιότητα που κατείχε για το διάστημα από 16/03/2021 έως 21/07/2022, με σκοπό την εξυπηρέτηση παραγωγών (ιδίως φίλων του Υπουργού και ψηφοφόρων της ΝΔ). Οι στενοί συνεργάτες του κ. Λιβανού είχαν συχνές επικοινωνίες με τον κ. Μελά για ακύρωση ή καθυστέρηση των ελέγχων, ευνοϊκή μεταχείριση των παραγωγών κατά τη διενέργεια ελέγχων, για μεταβιβάσεις δικαιωμάτων, διόρθωση αιτήσεων, αποδοχή εκπρόθεσμων δικαιολογητικών, αποφυγή συνεπειών και τελικά διατήρηση ή έγκριση ενισχύσεων. Ως εκ τούτου, όλα τα παραπάνω συνιστούν παρεμβάσεις που ενδεχομένως οδήγησαν σε μη νόμιμες πληρωμές, σε αποφυγή κυρώσεων και ζημία εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

**A. ΥΠΟΘΕΣΗ ΔΥΟ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΟΧΩΡΙ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Κ.Ν. (στενού συνεργάτη Λιβανού)– ΜΕΛΑ – ΝΙΚΟΛΟΥΖΟΥ**

Στις **26/08/2021** πραγματοποιήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία μεταξύ του διατελέσαντος Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ (διάστημα από 16/03/21 έως 21/07/22) Μελά Δημητρίου και του στενού συνεργάτη στο πολιτικό γραφείο του Υπουργού κ. Λιβανού, **Κ.Ν.**, ο οποίος σημειώνεται ότι ήταν υποψήφιος Βουλευτής ΝΔ το 2009 και πρώην Δήμαρχος Μεσολογγίου. Κατά τη διάρκεια της συνομιλίας, ο συνεργάτης του κ. Λιβανού ζητά αρχικά από τον Μελά, να του στείλει την λίστα των δικαιούχων της Νομαρχίας Αιτωλοακαρνανίας που αφορά στην παραγωγή Κλημεντίνης, αναφέροντας χαρακτηριστικά **«Δηλαδή κλημεντίνη, τι είναι δηλωμένο, πόσοι δικαιούχοι θέλω, και αν έχει και ανά περιοχή ακόμα καλά ή ονόματα, αλλά το θέλω γιατί να δούμε αν είναι κανά δύο-δυόμισι εκατομμύρια μήπως τα κόψουμε από αλλού και τα βάλουμε να πάρουν οι δικοί μας κάτω covid»**. Εν συνεχεία, ο **Κ.Ν.** συνεργάτης του Υπουργού, αναφέρεται σε επιτόπιο έλεγχο που πρόκειται να διενεργηθεί από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, σε ορισμένους «φίλους», όπως χαρακτηριστικά λέει, προτείνοντας στον Μελά **να καθυστερήσει τον έλεγχο όσο μπορεί, δεδομένου ότι οι παραγωγοί έχουν 300 ζώα εκ των οποίων τα 80 είναι νεαρά**. Ο Μελάς απαντά ότι αυτός ο αριθμός δεν είναι μικρός (είναι περίπου 20%) ρωτώντας χαρακτηριστικά: «Τι θέλεις να κάνουμε, να περιμένουμε να μεγαλώσουν;» προσθέτοντας ωστόσο ότι θα μιλήσει με τον ΝΙΚΟΛΟΥΖΟ ΔΗΜΗΤΡΗ, τον Δ/ντή της Περιφερειακής Δ/σης ΟΠΕΚΕΠΕ Πάτρας, με τον οποίο όπως προκύπτει από σχετική αναφορά σε συνομιλία στις **18/08/2021**, μεταξύ των ίδιων προσώπων, διατηρεί άριστες σχέσεις, ενώ τέλος ζητάει να ενημερωθεί για το πότε θα διενεργηθεί ο έλεγχος, με τον Νικολούζο να απαντά ότι είναι προγραμματισμένος για τις **05/10/2021**.

Την ίδια μέρα στις **26/08/2021**, ο ΜΕΛΑΣ καλεί τον ΝΙΚΟΛΟΥΖΟ αναφερόμενος σε επικείμενο επιτόπιο έλεγχο στις **27/09/2021**, των παραγωγών Κ. Δ. και Κ. Π.. Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνει, **έχει λάβει κλήση από το Γραφείο του Πρωθυπουργού, γιατί είναι «δικοί του»** και πως το αρχικό αίτημα αφορούσε

την ακύρωση του επιτόπιου ελέγχου, συμπληρώνοντας, απευθυνόμενος στο Νικολούζο, ότι: «Δεν ξέρω πόσο εύκολο είναι για σένα, οι παραγωγοί αυτοί έχουν 300-400 ζώα αλλά τα 80 είναι νεαρά». **Ο ΝΙΚΟΛΟΥΖΟΣ απαντά ότι η ιδανική λύση για τους δύο παραγωγούς είναι να μην εμφανιστούν και να προσκομίσουν ιατρικά έγγραφα για την αναβολή του ελέγχου. Προσθέτει δε, ότι ασυμφωνία κατά τον έλεγχο σε ποσοστό έως 30%, θα επηρεάσει μόνο τη συνδεδεμένη ενίσχυση και το σημαντικό είναι να υπάρχουν οι σχετικές ετικέτες (ενώτια), ώστε να τοποθετηθούν στα αυτιά των νεαρών ζώων και ότι υπάρχει χρόνος να παραγγελθούν, στην περίπτωση που δεν τα έχουν ήδη.** Ειδικότερα, του μεταφέρει τη βεβαιότητά του ότι οι ελεγκτές δεν υπάρχει πιθανότητα να προβούν σε ηλικιακή εκτίμηση των ζώων, καθώς όπως ισχυρίζεται κανείς ως τώρα δεν το έχει κάνει στην Ελλάδα και ούτε πρόκειται.

Σε επικοινωνία που λαμβάνει χώρα αργότερα, ο ΝΙΚΟΛΟΥΖΟΣ πληροφορεί το ΜΕΛΑ ότι οι παραγωγοί έχουν σύνολο 340 ζώα, αλλά το καλό είναι ότι τον 9ο μήνα του 2020, είχαν ο καθένας 30-35 γέννες και ότι αν τοποθετήσουν την ειδική σήμανση, δε θα υπάρξει πρόβλημα, προσθέτοντας **ότι θα πει στους ελεγκτές να βοηθήσουν όσο μπορούν,** με τους δύο να συμφωνούν ότι τον Δεκέμβρη οι παραγωγοί μπορούν να αλλάξουν τον αριθμό των ζώων σύμφωνα με τα ευρήματα του ελέγχου. Στις **23/09/2021** ο ΜΕΛΑΣ επικοινωνεί τηλεφωνικά με τον συνεργάτη του Υπουργού κ. Λιβανού, **Κ. Ν.** και τον ενημερώνει ότι βρήκε τρόπο να λύσει το ζήτημα ως εξής: Είτε θα μεσολαβήσει η διαπιστωτική πράξη του ΟΠΕΚΕΠΕ η οποία θα εκδοθεί το Δεκέμβρη και με βάση τα ευρήματά της, **θα διορθωθεί τότε ο αριθμός των ζώων, σε ποσοστό τέτοιο, που να μην υπάρξουν κυρώσεις,** είτε θα τοποθετηθούν σημάσεις (ενώτια) σε όλα τα ζώα, ώστε να μετρηθούν στον επιτόπιο έλεγχο.

Από τη σχετική έρευνα της εισαγγελίας προέκυψε ότι η υπόθεση αφορά δύο παραγωγούς Κ. Δ. και Κ. Π. , από το Νεοχώρι Αιτωλοακαρνανίας. Ο Κ. Δ. ελέγχθηκε στις 27/09/2021. Αναφορικά με τις συνδεδεμένες ενισχύσεις διαπιστώθηκαν 93 επιλέξιμα πρόβατα, ενώ δηλώθηκαν 179. Ο εν λόγω παραγωγός υπέβαλε αίτηση για τροποποιητική πράξη, ζητώντας να αλλάξει τον αριθμό των υφισταμένων ζώων στην αίτηση ενίσχυσης από 179 σε 92, η οποία εγκρίθηκε από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Έλαβε συνδεδεμένες ενισχύσεις ύψους 924,64€

το 2021. Σημειώνεται ότι για τη βασική ενίσχυση του έτους 2021 είχαν δηλωθεί 212 ζώα ενώ κατά τον έλεγχο βρέθηκαν 95. Δεν επιβλήθηκαν περαιτέρω κυρώσεις και για το διάστημα 2019-2024 εισέπραξε συνολικά επιδοτήσεις ύψους 70.580,15€.

Ο Κ. Π. ελέγχθηκε στις 27/09/2021. Σε ό,τι αφορά τις συνδεδεμένες ενισχύσεις, διαπιστώθηκαν 73 επιλέξιμα πρόβατα ενώ δηλώθηκαν 161. Ομοίως υπέβαλε αίτηση για τροποποιητική πράξη, ζητώντας να αλλάξει τον αριθμό των υφισταμένων ζώων στην αίτηση ενίσχυσης από 161 σε 70, η οποία εγκρίθηκε από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Έλαβε συνδεδεμένες ενισχύσεις ύψους 703,53€ το 2021. Σημειώνεται ότι για τη βασική ενίσχυση του έτους 2021 είχαν δηλωθεί 194 ζώα ενώ κατά τον έλεγχο βρέθηκαν 73. Δεν επιβλήθηκαν περαιτέρω κυρώσεις και για το διάστημα 2019-2024 εισέπραξε συνολικά επιδοτήσεις ύψους 59.129,07€.

(Σημειώνεται ότι στην εισαγγελική πρόταση δεν διευκρινίζεται κατά πόσο η τροποποίηση του αριθμού των ζώων μετά τις διαπιστώσεις του ελέγχου είναι σύνομη ή πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις. Επιπλέον εγείρονται ερωτήματα σχετικά με το κατά πόσο οι διαπιστώσεις του ελέγχου ήταν τελικώς κατευθυνόμενες και εάν ήταν σύνομη η μη επιβολή κυρώσεων.

B. ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΑΓΡΙΝΙΟ/ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΛΑ- Κ.Ν. (στενού συνεργάτη Λιβανού)

Στις **08/12/2021**, πραγματοποιήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία μεταξύ του διατελέσαντος Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ (διάστημα από 16/03/21 έως 21/07/22) Μελά Δημήτριου και του **Κ.Ν.** συνεργάτη του Υπουργού κ. Λιβανού. Κατά τη διάρκεια της συνομιλίας, ο τελευταίος ενημερώνει τον κ. Μελά για ένα ζήτημα που έχει ανακύψει σχετικά με **ένα αίτημα μεταφοράς δικαιωμάτων που ακυρώθηκε και αφορά μια οικογένεια, τα μέλη της οποίας διατηρούν στο Αγρίνιο Τυροκομική μονάδα, είναι υποστηρικτές του Μητσοτάκη και ικετεύουν εάν είναι εύκολο να διευθετηθεί.** Ο ΜΕΛΑΣ ενημερώνει τον συνομιλητή του ότι εάν το αίτημα μεταφοράς έλαβε χώρα μετά τη διάγνωση του ιατρικού προβλήματος, τότε η σχετική επιτροπή θα κάνει δεκτό το αίτημα. Αν όμως η προσκομισθείσα ιατρική βεβαίωση εκδόθηκε μετά το αίτημα μεταφοράς, θα απορριφθεί.

Στις **13/12/2021**, σε επόμενη συνομιλία που έλαβε χώρα μεταξύ των ανωτέρω προσώπων, ο **Κ.Ν.** αναφέρεται ξανά στο ζήτημα και σημειώνει ότι οι ενδιαφερόμενοι είναι ψηφοφόροι του πρωθυπουργού. Στις **15/12/2021**, ο ΜΕΛΑΣ ενημερώνει τηλεφωνικά ότι το κοίταξε και υπάρχει ακόμη χρόνος καθώς η σχετική Επιτροπή δεν έχει συσταθεί. Επιβεβαιώνει την ακύρωση του αιτήματος και την υποβολή της σχετικής προσφυγής/ ένστασης, προσθέτοντας ότι θα συζητήσει το θέμα με τον Δ/ντή της Περιφερειακής Δ/σης ΟΠΕΚΕΠΕ. Πριν την ολοκλήρωση της επικοινωνίας ο **Κ.Ν.** του επισημαίνει ότι «Είναι σημαντικό για εμάς» και ο ΜΕΛΑΣ απαντά «Έγινε.»

Σύμφωνα με τα όσα προέκυψαν από τη σχετική έρευνα, η υπόθεση αφορά τυροκομική μονάδα, ιδρυθείσα την 28/05/1999. Συγγενικό πρόσωπο μέλους του ΔΣ της μονάδας έλαβε από τον ΟΠΕΚΕΠΕ για το έτος 2020 ενισχύσεις ύψους 16.864,67€ προερχόμενες από το εθνικό απόθεμα. Το 2021 υπήρξε μια αίτηση μεταφοράς των δικαιωμάτων, η οποία απορρίφθηκε καθώς δεν απεδείχθησαν ζητήματα υγείας μετά την υποβολή αίτησης ενισχύσεων και πριν την υποβολή της αίτησης μεταφοράς. Δεν υπήρξε ένσταση.

Γ. ΥΠΟΘΕΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ/ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Κ.Ν. (συνεργάτη Λιβανού)-ΜΕΛΑ-Π.Μ. (πρόσωπο από την ΧΙΟ)

Στις **08/12/2021** ο Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ (διάστημα από 16/03/21 έως 21/07/22) Μελάς Δημήτριος ενημερώνει τηλεφωνικά τον **Κ.Ν.** συνεργάτη του Υπουργού κ. Λιβανού, ότι του έχει στείλει ένα mail και ο τελευταίος απαντά ότι το έχει δει και θα ενημερώσει την κ. Ν.(παραγωγό από τη Χίο). Στις **13/12/2021** σε επόμενη τηλεφωνική τους επικοινωνία, γίνεται αναφορά ξανά στην κ.Ν. (παραγωγό από τη Χίο), τον Βουλευτή Χίου κ. ΜΗΤΑΡΑΚΗ και τον πρώην Βουλευτή κ. ΜΟΥΣΟΥΡΟΥΛΗ. Ο **Κ.Ν.** (συνεργάτης Λιβανού) ρωτά τον ΜΕΛΑ εάν μπορεί να ενημερώσει τον κ. Μηταράκη ότι το θέμα διευθετήθηκε, με τον τελευταίο να απαντάει θετικά και να ενημερώνει ότι η μεταφορά ακυρώθηκε.

Στις **30/11/2021** ο ΜΕΛΑΣ λαμβάνει SMS από ένα πρόσωπο από το νησί της ΧΙΟΥ Π. Μ., με το οποίο τον πληροφορεί ότι καλεί εκ μέρους του κ. ΜΟΥΣΟΥΡΟΥΛΗ και ζητά να του τηλεφωνήσει όταν έχει ευχέρεια. Ο Μελάς καλεί τηλεφωνικά τον κ. Π.Μ. ο οποίος τον ενημερώνει για **μια περίπτωση αίτησης**

μεταφοράς δικαιωμάτων από τη μητέρα Π.Ε. προς τον γιο της Π. Δ., στην οποία από λάθος δεν αναρτήθηκε η απαιτούμενη υπεύθυνη δήλωση με αποτέλεσμα κανείς να μη λάβει χρήματα.

Σύμφωνα με τα όσα προέκυψαν από τη σχετική έρευνα της Εισαγγελίας, η υπόθεση αφορά: α) την παραγωγό **Ν. Χ.-Σ.** για την οποία δε διαπιστώθηκε μεταφορά δικαιωμάτων από το 2015 και έπειτα και β) την **Π. Ε.** η οποία υπέβαλε αρχικά αίτηση μεταφοράς δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης χωρίς γη, προς τον γιο της **Π.Δ.** και την επανυποβολή της, στις **16/09/2021** η οποία έγινε αποδεκτή από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Στις **08/12/2021**, ο Δ/ντης Αττικής και Κυκλάδων του ΟΠΕΚΕΠΕ ως υπεύθυνος για τον διαχειριστικό έλεγχο των υπό εξέταση μεταφορών, **έλαβε από το ΜΕΛΑ οδηγία μέσω mail, να αποδεχτεί το αίτημα ακύρωσης της μεταφοράς για το 2021,** το οποίο υπεγράφη από τον Φ. Ε., συνοδευόμενο από σχετική υπ. δήλωση της Π.Ε.. **Το αίτημα εγκρίθηκε στις 09/12/2021 και η ανωτέρω διατήρησε τα δικαιώματά της έως το 2022,** λαμβάνοντας συνολικά για το διάστημα 2019 – 2020 ενισχύσεις ύψους 60.881,61€, ενώ από το 2023 και έπειτα μετέφερε τα δικαιώματα στο γιο της Δ. Π. ο οποίος έλαβε συνολικά για το διάστημα 2019 – 2024 ενισχύσεις ύψους 65.633,64€.

Δ. ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ/ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΛΑ-Π.Α. (συνεργάτη Λιβανού)

Στις **16/12/2021** ο **ΜΕΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ** (διατελέσας Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ για το διάστημα από 16/03/21 έως 21/07/22) ρωτά τηλεφωνικά τον **Π.Α.** συνεργάτη του Υπουργού κ. Λιβανού, εάν αυτό που του έστειλε ο τελευταίος σε μήνυμα, αφορά μεταφορά εθνικού αποθέματος. Ο **Π.Α.** καλεί επί τόπου την Κ. Κ. (πρόκειται για την υπάλληλο του γραφείου που υπέβαλε τη δήλωση) η οποία αναφέρεται στον παραγωγό Σ.Γ. και στο ζήτημα που αυτός αντιμετωπίζει και αφορά **την δήλωση του τελευταίου ως ιδιοκτήτη αγροτεμαχίων, ενώ στην πραγματικότητα έχει συνάψει μισθωτήρια, ζητώντας τροποποίηση της αίτησης.**

Λίγη ώρα νωρίτερα, σε προηγούμενη συνομιλία ΜΕΛΑ –Π. Α., στην ερώτηση του πρώτου πως συνέβη κάτι τέτοιο, **ο τελευταίος απαντά ότι δεν γνωρίζει εάν**

πρόκειται για απάτη ή όχι, προσθέτοντας ότι θα καταστραφεί το γραφείο που την υπέβαλε εάν δεν διορθωθεί. Ο Μελάς απαντά ότι δεν μπορεί να σκεφτεί πως το ζήτημα μπορεί να λυθεί και η συνομιλία κλείνει λέγοντας ότι θα το κοιτάξει.

Σύμφωνα με τα όσα προέκυψαν από τη σχετική έρευνα της Εισαγγελίας, για την υπόθεση αυτή, ο Σ.Γ. από την Αιτωλοακαρνανία, συνολικά φέρεται να έλαβε ενισχύσεις ύψους 12.473,81€. Ειδικότερα, το 2021 έχει υποβάλει αρχικά δύο άκυρες αιτήσεις (δήλωση 31 αγροτεμαχίων ως ιδιοκτησίας του και δήλωση 31 αγροτεμαχίων ως μισθωμένα) και **μία τελική αίτηση ενίσχυσης σύμφωνα με την οποία δηλώθηκαν 31 αγροτεμάχια μισθωμένα από 9 άτομα.** Ωστόσο από το σχετικό έλεγχο της ΑΑΔΕ προέκυψε ότι μόνο δύο μισθωτήρια ήταν δηλωμένα για το έτος 2021 και αφορούσαν τους κάτωθι εκμισθωτές:

- Β. Σ. , 6500τμ, διάρκειας 14-04-21 έως 13-04-22 με ύψος μισθώματος 1€/μήνα.
- Α. Γ., 112.141 τμ, διάρκειας 01-07-21 έως 30-06-22 με ύψος μισθώματος 55€/μήνα.

Ε. ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ Κ. Ι. ΚΑΙ Σ. Κ./ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Π.Α. συνεργάτη Λιβανού – ΚΟΡΟΒΕΣΗ- ΜΕΛΑ

Στις **16/11/2021**, ο **ΚΟΡΟΒΕΣΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ** του Χρήστου, Γενικός Διευθυντής του ΟΠΕΚΕΠΕ, στέλνει SMS στο **ΜΕΛΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟ** του Σταύρου (διατελέσαντα Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ για το διάστημα από 16/03/21 έως 21/07/22). Τα μηνύματα φαίνεται να προέρχονται από τον **Π.Α. τον συνεργάτη του Υπουργού κ. Λιβανού**. Αφορούν δύο παραγωγούς α) Κ. Κ. και β) Σ. Κ., καθένας εκ των οποίων δήλωσε ένα αγροτεμάχιο, μισθωμένο έκαστο από τους γονείς τους, τα οποία εν συνεχεία περιήλθαν αντίστοιχα στην ιδιοκτησία τους με γονική παροχή.

Κατά τη διάρκεια του διασταυρωτικού ελέγχου, δεν προέκυψε ότι τα αγροτεμάχια αυτά ήταν στη διάθεση τους. Ο Π.Α. ρωτάει εάν υπάρχει δυνατότητα τροποποίησης ώστε να μπορέσουν να πληρωθούν, δεδομένου ότι έχουν στην κατοχή τους συμβόλαια. Στις **23/11/2021** σε τηλεφωνική επικοινωνία Π.Α.

- ΜΕΛΑ, ο δεύτερος αναφέρει ότι εφόσον τα αγροτεμάχια αγοράστηκαν μετά την 31/05 δεν γίνεται τίποτα, αντιθέτως εάν αγοράστηκαν πριν, αλλά άργησε να δηλωθεί το Ε9 υπάρχει λύση. Τότε ο Π.Α. επισημαίνει ότι θέλει να συνεχίσουν να φαίνονται μισθωμένα και ο Μελάς απαντά ότι θα το κοιτάξει.

Σύμφωνα με τα όσα προέκυψαν από τη σχετική έρευνα της Εισαγγελίας:

Η Κ. Κ. υπέβαλε στις 10.06.2021 άκυρη αίτηση με την οποία δηλώθηκαν 4,20 στρ, κατά 50% κυριότητάς της και κατά 50% μισθωμένα, από την Κ. Ε.. Σύμφωνα με την τελικώς υποβληθείσα αίτηση η παραπάνω έκταση φαίνεται μισθωμένη από την Κ. Χ. Έλαβε για το έτος 2021, ποσό ύψους 2.144,18€ ενώ δε βρέθηκε κανένα μισθωτήριο δηλωμένο στην ΑΑΔΕ. Το αγροτεμάχιο με βάση τη δήλωση του Ε9 περιήλθε στην κυριότητά της στις 16/07/2021 με γονική παροχή . Ο Σ. Κ. υπέβαλε στις 10.06.2021 άκυρη αίτηση με την οποία δηλώθηκαν 4 στρ, κυριότητάς του 100% ενώ σύμφωνα με την τελικώς υποβληθείσα αίτηση η έκταση φαίνεται μισθωμένη από τον Κ. Η.. Έλαβε για το έτος 2021, ποσό ύψους 2.040,36€. Δε βρέθηκε κανένα μισθωτήριο δηλωμένο στην ΑΑΔΕ και το αγροτεμάχιο περιήλθε ομοίως στην κυριότητά του με γονική παροχή.

ΣΤ. ΥΠΟΘΕΣΗ 37 ΒΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ ΝΟΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ / ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΛΑ- Π.Α. ΚΑΙ Κ.Ν.(ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΛΙΒΑΝΟΥ) - ΒΟΛΙΤΑΚΗ

Στις **17/09/2021**, πραγματοποιήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία μεταξύ του **ΜΕΛΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ** του Σταύρου (διατελέσαντος Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ για το διάστημα από 16/03/21 έως 21/07/22) και του **Π.Α.** συνεργάτη του Υπουργού κ. Λιβανού, **αναφορικά με το ζήτημα πληρωμής 37 βιοκαλλιεργητών του Νομού Σερρών, κατά την οποία γίνεται αναφορά στον Βουλευτή Σερρών της ΝΔ, ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ, ο οποίος έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον, καθώς και σε άλλο ένα πρόσωπο που τον αφορά η υπόθεση.**

Στις **05/11/2021**, κατά την τηλεφωνική επικοινωνία **ΜΕΛΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ** του Σταύρου (διατελέσαντος Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ για το διάστημα από 16/03/21 έως 21/07/22) και του **Κ.Ν.**, συνεργάτη του τότε Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων κ. Λιβανού, για το ζήτημα «καταγράφεται επώνυμο εταιρείας», ο

τελευταίος του αναφέρει ότι συμφωνούν με τον Ν.Κ. (Διευθυντή στο **Ιδιαίτερο Γραφείο του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων**, Σπυριδώνα - Παναγιώτη Λιβανού -ΦΕΚ Β'19/2021), εφόσον δεν πρόκειται για κρατικά χρήματα, να ικανοποιηθεί το σχετικό αίτημά. **Ο Μελάς απαντά ότι πρόκειται όντως για κρατικά χρήματα, με τον Κ.Ν. να ρωτάει εάν υπάρχει πρόβλημα με αυτό και τον Μελά να απαντάει ότι δεν υπάρχει.** Ο Κ.Ν τότε συνεχίζει επικαλούμενος τη συζήτηση που είχε με τον Ν.Κ. (Διευθυντή στο Ιδιαίτερο Γραφείο του Λιβανού) αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι όπως του είπε και εκείνος, εάν δεν επηρεάζεται κάτι και δεν έχουν πρόβλημα, εφόσον το ζητάει ο ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ, θα το κάνουν.

Ο ΜΕΛΑΣ αναφέρεται έπειτα σε κάποια προβλήματα που έχουν ανακύψει μεταξύ των Υπηρεσιών, αναφορικά με το θέμα και ο Κ.Ν. του απαντά: «Λοιπόν Δημήτρη; Παίρνεις το οκ. Μπορείς να το φτιάξεις του ανθρώπου; Ήρθε εκεί και χτυπιότανε». Εκείνος συμφωνεί, ωστόσο προσθέτει ότι έχει ήδη υποβληθεί Ιεραρχική Προσφυγή προς τον Υπουργό και ως εκ τούτου θα πρέπει να αποσταλεί κάτι που να αναφέρει ότι έχει γίνει αποδεκτή, προκειμένου να μπορέσει ο ΟΠΕΚΕΠΕ να το συμπεριλάβει στην πληρωμή. Ο Κ.Ν. απαντά ότι δεν προλαβαίνει μέχρι τη Δευτέρα και ο Μελάς του απαντά ότι θα δει τι μπορεί να γίνει διαδικαστικά.

Εν συνεχεία, ο ΜΕΛΑΣ επικοινωνεί με την **ΑΡΙΣΤΕΑ ΒΟΛΙΤΑΚΗ** προϊσταμένη της διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας ΟΠΕΚΕΠΕ από τον Ιούλιο 2020 ρωτώντας την για τα διαδικαστικά ζητήματα αναφορικά με το θέμα «καταγράφεται επωνυμία εταιρείας».

Στις **05/11/2021**, ο **Α.Μ.** νόμιμος εκπρόσωπος εταιρείας με έδρα τις Σέρρες, έστειλε μήνυμα στο ΜΕΛΑ, το οποίο ανέφερε: «Μίλησες με τον Ν.Κ. για το ζήτημα της βιολογικής κτηνοτροφίας και τις ιεραρχικές προσφυγές;» Αναφέρεται επίσης ότι : «Ο Ν.Κ. μου είπε ότι θα σε ρωτήσουν και αν τους πεις ότι μπορούν να πληρωθούν από το πρόγραμμα, θα σταλούν για πληρωμή».

Στις **06/11/2021**, σε τηλεφωνική επικοινωνία μεταξύ των **Α. Μ.** και **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΕΛΑ**, ο τελευταίος αναφέρει ότι ο **ΟΠΕΚΕΠΕ** αναμένει την αποδοχή της **ιεραρχικής προσφυγής για λόγους ανωτέρας βίας με σκοπό να προχωρήσει η πληρωμή** καθώς και ότι η κ. **ΒΟΛΙΤΑΚΗ** υπάλληλος του

ΟΠΕΚΕΠΕ, θα επικοινωνήσει με την κ. ΣΟΦΙΑ ΣΠΕΝΤΖΑΡΗ υπάλληλο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Στις **09/11/2021** λαμβάνει χώρα μήνυμα του **A.M.** προς το **ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΜΕΛΑ**, στο οποίο αναφέρει ότι μόλις του τηλεφώνησαν από το Υπουργείο και του είπαν ότι εγκρίθηκαν οι ιεραρχικές προσφυγές και ότι το αίτημα για λόγους ανωτέρας βίας, θα πρέπει να υποβληθεί ξανά για κάθε παραγωγό ώστε να ανέβει το ίδιο συμβόλαιο και να υποβληθεί το αίτημα για λόγους ανωτέρας βίας. Ο Μελάς τον ρωτάει πόσες είναι οι ιεραρχικές προσφυγές με τον ίδιο να απαντά ότι είναι τριάντα επτά.

Σύμφωνα με τα όσα προέκυψαν από τη σχετική έρευνα της Εισαγγελίας:
Κατά τα οριζόμενα στη σχετική **ΚΥΑ 2848/145689/28-12-2016 (ΦΕΚ Β 4310 30.12.2016) Καθορισμός πλαισίου εφαρμογής του Μέτρου 11 «Βιολογικές καλλιέργειες» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020**, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και ειδικότερα βάσει του αρ.8 παρ. Δ «Οι δικαιούχοι οφείλουν, κατ'έτος, να καλύπτονται από νόμιμη σύμβαση με σύμβουλο, ο οποίος υπάγεται στον κλάδο ΠΕ Γεωπόνων ή ΤΕ Τεχνολόγων Γεωπονίας. Η εν λόγω σύμβαση, θα πρέπει να συναφθεί και κατατεθεί στις αρμόδιες περιφερειακές υπηρεσίες του ΟΠΕΚΕΠΕ μέσω του ΠΣ εντός τριών (3) μηνών από την απόφαση Ένταξης κάθε δικαιούχου, συνοδευόμενη από την Έναρξη Επιτηδεύματος/Εργασιών του συμβούλου. «Όταν μεταβιβάζεται μια εκμετάλλευση ή τμήμα αυτής κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους εφαρμογής, την υποχρέωση αυτή έχει ο αποδέκτης και η προθεσμία των τριών (3) μηνών αρχίζει από την ημερομηνία της ηλεκτρονικής οριστικοποίησης της μεταβίβασης». Κάθε σύμβαση πρέπει να έχει ελάχιστη διάρκεια ενός έτους. Πριν την παρέλευση του έτους, και για κάθε επόμενο έτος, ο δικαιούχος υποχρεούται να ενημερώνει, μέσω του ΠΣ, την αρμόδια περιφερειακή υπηρεσία του ΟΠΕΚΕΠΕ για κάθε αλλαγή, καταγγελία, ανανέωση κλπ, που αφορά στη σύμβαση με το σύμβουλο. Ο σύμβουλος υποχρεούται να ενημερώνει το δικαιούχο σε ότι αφορά στην ορθή εφαρμογή των απαιτήσεων του Μέτρου καθώς και της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας για τη βιολογική παραγωγή. Επιπλέον, οφείλει να συμβουλεύει το δικαιούχο για τις βέλτιστες πρακτικές, καθώς και για τα οφέλη της βιολογικής παραγωγής. Επιπρόσθετα, υποχρεούται να ενημερώνει την αρμόδια περιφερειακή υπηρεσία

του ΟΠΕΚΕΠΕ, για τυχόν μη τήρηση των υποχρεώσεων ή μονομερούς διακοπής της σύμβασης από πλευράς δικαιούχου. Η δέσμευση αυτή, δεν ισχύει όταν ο δικαιούχος υπάγεται ο ίδιος στον κλάδο ΠΕ Γεωπόνων ή ΤΕ Τεχνολόγων Γεωπονίας. [Στην περίπτωση αυτή, υποχρεούται να καταθέσει επικυρωμένο αντίγραφο του πτυχίου του στις αρμόδιες περιφερειακές υπηρεσίες του ΟΠΕΚΕΠΕ μέσω του ΠΣ εντός τριών (3) μηνών από την απόφαση ένταξής του»].

Για το έτος 2020, κατά την επεξεργασία πληρωμής των προκαταβολών για τους δικαιούχους του Μέτρου 11 του ΠΑΑ 2014-2020, διαπιστώθηκε για τους 37 παραγωγούς που έχουν υποβάλει ιεραρχικές προσφυγές, κωδικός σφάλματος 100011, που **αφορούσε εκπρόθεσμη υποβολή σύμβασης με Σύμβουλο, >25ημερών**. Για το λόγο αυτό οι παραγωγοί υπέβαλαν ενστάσεις μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος κατά των προσωρινών αποτελεσμάτων της λίστας των αποδεκτών και μη αιτήσεων, με αίτημα την επανεκτίμηση της εκπρόθεσμης υποβολής για λόγους ανωτέρας βίας, το οποίο όμως απορρίφθηκε από την αρμόδια επιτροπή. Κατόπιν της απόρριψής αυτής, οι παραγωγοί υπέβαλαν ιεραρχικές προσφυγές προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων οι οποίες εγκρίθηκαν και εν συνεχεία, επανυπέβαλαν τις συμβάσεις τους με σύμβουλο-γεωπόνο, αιτούμενοι την εκτίμηση της εκπρόθεσμης υποβολής τους, για λόγους ανωτέρας βίας. **Τα αποτελέσματα αναρτήθηκαν στο πληροφοριακό σύστημα και τα αιτήματά τους εγκρίθηκαν σε συνέχεια της προηγούμενης έγκρισης των σχετικών ιεραρχικών προσφυγών από τον αρμόδιο Υπουργό και ως εκ τούτου οι παραγωγοί κρίθηκαν επιλέξιμοι προς πληρωμή**.

Σημειώνεται ότι και οι 37 παραγωγοί είχαν τον ίδιο σύμβουλο για το Μέτρο 11 και όλοι τους παρουσίαζαν τρεις υποβληθείσες αιτήσεις ως εξής:

- α) η πρώτη εκπρόθεσμη υποβολή είχε για όλους πραγματοποιηθεί κατά τις ημερομηνίες 11, 13 ή 14/07/2020
- β) η δεύτερη εκπρόθεσμη υποβολή με την ένδειξη «για λόγους ανωτέρας βίας», είχε πραγματοποιηθεί την 09/02/2021, η οποία εξετάστηκε την 20/05/2021 και απορρίφθηκε
- γ) και η τρίτη υποβολή με την ένδειξη «για λόγους ανωτέρας βίας», είχε πραγματοποιηθεί την 09/11/2021, εκτιμήθηκε την 11/11/2021 και εγκρίθηκε.

Σε ότι αφορά τις πραγματοποιηθείσες πληρωμές, διαπιστώθηκε ότι:

Κατά την επεξεργασία των προκαταβολών της 25/11/2020, αλλά και της πληρωμής της 1^{ης} και 2^{ης} εκκαθάρισης των λογαριασμών (της 28/06/21 και 12/10/2021 αντίστοιχα), εξαιτίας της ύπαρξης του κωδικού σφάλματος 100011-εκπρόθεσμη υποβολή σύμβασης με Σύμβουλο, το τελικό ποσό πληρωμής ήταν μηδενικό. Κατά την επεξεργασία της 3^{ης} εκκαθάρισης που διεξήχθη την 11/11/2021, **οι παραγωγοί έλαβαν το ποσό που είχαν αιτηθεί**, Το συνολικό ποσό ενισχύσεων του Μέτρου 11, που καταβλήθηκε την 19/11/2021 στους ανωτέρω 37 βιοκαλλιεργητές, στο πλαίσιο της από 11/11/2021 3ης διενεργηθείσας εκκαθάρισης, ανήλθε στις **224.686,58€**.

Z. ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΟΧΩΡΙ/ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΛΑ-Κ.Ν. - Κ.Ν.

Στις **03/12/2021**, ο **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ** επικοινωνεί τηλεφωνικά με τον **Κ.Ν.** (Διευθυντή στο Ιδιαίτερο Γραφείο του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων), ο οποίος αναφέρεται σε ένα πρόσωπο, από το Νεοχώρι, φίλο του Υπουργού, και θέλει να ξέρει εάν αυτός «σώζεται». Ο Μελάς απαντάει ότι «εφόσον είναι καλλιεργητής θα τον σώσουμε σίγουρα.» Στις **08/12/2021** ο **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ** σε νέα του τηλεφωνική επικοινωνία με τον **Κ.Ν συνεργάτη Λιβανού**, ενημερώνει τον τελευταίο ότι στο email του, θα βρει μια απάντηση για τον καλλιεργητή. Ο **Κ.Ν συνεργάτης Λιβανού** τον ρωτάει «Το έφτιαξες;» και ο ΜΕΛΑΣ του απαντάει προτρέποντάς τον να δει το email, ενημερώνοντάς τον παράλληλα ότι κατά τη διενέργεια του επιτόπιου ελέγχου που διεξήχθη στον παραγωγό, δε διαπιστώθηκαν «ούτε τιμολόγια, όπως έλεγε, ούτε αγορά σπόρων, ούτε πωλήσεις, τίποτα απολύτως...».

Σύμφωνα με τα όσα προέκυψαν από την εισαγγελική έρευνα, ταυτοποιήθηκε ο παραγωγός, ο οποίος ελέγχθηκε στις 03/12/2021. Βάσει σχετικών αποδεικτικών που παρείχε ο ΟΠΕΚΕΠΕ, είχε διενεργηθεί έλεγχος για το αγροτεμάχιο του, που ενέπιπτε στην κατηγορία του βοσκότοπου με κωδικό αναφοράς αγροτεμαχίου 2852829783 μηδενικής επιλεξιμότητας, μέσω ερμηνείας φωτογραφίας [προφανώς αναφέρεται στη διαδικασία ελέγχου με φωτογραφία με γεωσήμανση (geotagged photo)] και **αρχικά απορρίφθηκε εξαιτίας του χωρικού**

διασταυρωτικού ελέγχου με κωδικό σφάλματος '59006 – Περιοχή ψηφιοποιημένου αγροτεμαχίου εντός βοσκοτόπου με μηδενικό συντελεστή επιλεξιμότητας.', Τελικά, σύμφωνα με το αποτέλεσμα του ελέγχου εγκρίθηκε μια έκταση 3 στρεμμάτων (0,3 ha) η οποία είχε δηλωθεί με κωδικό καλλιέργειας σιτηρών. Ωστόσο, όπως προκύπτει από την σχετική εγκύκλιο με αρ. 32153/27-05-2021- Εγκύκλιος περί διαδικασιών χορήγησης ενισχύσεων βάσει ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης αιτήσεων έτους 2021, όταν ψηφιοποιείται αγροτεμάχιο εντός περιοχής με μηδενικό βαθμό επιλεξιμότητας, το αγροτεμάχιο αυτό θεωρείται μη επιλέξιμο ανεξαρτήτως κωδικού καλλιέργειας σιτηρών.

Το εν λόγω αγροτεμάχιο έκτασης 3 στρ. που βρίσκεται στην περιοχή Αγράμππελη Αιτωλοακαρνανίας, δηλώθηκε στις αιτήσεις ενίσχυσης του ανωτέρω παραγωγού κατά τα έτη 2019-2024, με τον ίδιο να λαμβάνει από τον ΟΠΕΚΕΠΕ για το διάστημα αυτό ενισχύσεις συνολικού ύψους 13.934,98€ (2019: 2.344,75€, 2020: 2.763,20€, 2021: 2.698,02€, 2022: 1.848,31€, 2023: 2.017,28€, 2024: 2.363,42€)

Η. ΥΠΟΘΕΣΗ παραγωγού / ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΛΑ-Π.Α συνεργάτη Υπουργού

Στις **13/08/2021**, ο **Π. Α.** συνεργάτης του Υπουργού κ.Λιβανού, είχε τηλεφωνική επικοινωνία με τον **ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΜΕΛΑ**, κατά τη διάρκεια της οποίας ρώτησε τον τελευταίο εάν έχει γίνει κάτι με τον παραγωγό και ο ΜΕΛΑΣ του απάντησε ότι θα τον ενημερώσει περί τα τέλη Αυγούστου, αναφέροντας ότι: **«ένας από αυτούς έχει ήδη φτιαχτεί»**. Ο Π.Α. τότε, θέλει να μάθει εάν οι τραπεζικοί τους λογαριασμοί έχουν αποδεσμευτεί και ότι τα δύο αναφερόμενα πρόσωπα είχαν θέματα που αφορούσαν τα έτη 2015-2017. Ο ΜΕΛΑΣ απαντά ότι το έτος 2015 θα αποδεσμευτεί αρχές Οκτώβρη.

Στις **17/09/2021**, οι ΜΕΛΑΣ και Π.Α. έχουν νέα συνομιλία για το ίδιο ζήτημα, με τον τελευταίο να ρωτάει εάν το ζήτημα του παραγωγού έχει διευθετηθεί. Στις **04/10/2021** ο ΜΕΛΑΣ μιλάει με τον Α. Γ., ο οποίος τον ρωτάει σχετικά με το ζήτημα που αφορά τον Γ. Π. και τον Δ. Π. , από την Περιφέρεια της Αιτωλοακαρνανίας, αναφερόμενος σε πληρωμές κατόπιν νέων ελέγχων για τα προηγούμενα έτη, ενώ την ίδια μέρα στέλνει μήνυμα στο ΜΕΛΑ τα ΑΦΜ των ανωτέρω δύο προσώπων. Ο ΜΕΛΑΣ συζητά με τον Π.Α. το προαναφερθέν

ζήτημα ξανά την 13/10/2021 και την 27/11/2021. **Η έρευνα για τους ανωτέρω παραγωγούς εξακολουθεί να εκκρεμεί.**

**Θ. ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΥΖΑΚΙ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ/ ΜΕΛΑΣ- Κ.Ν.
(στενό συνεργάτη Λιβανού)**

Στις **29/09/2021** ο **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΛΑΣ** μιλάει τηλεφωνικά με τον Ν.Κ. (**στενός συνεργάτης Λιβανού**) και ο τελευταίος τον ρωτάει πότε τρία πρόσωπα (πατέρας και γιοι) από το Μουζάκι Καρδίτσας, που επλήγησαν από την καταιγίδα Ιανός, μπορούν να τον επισκεφτούν. Προσθέτει επίσης ότι τα παραπάνω πρόσωπα, με κάποιον τρόπο «αδικήθηκαν» και θα προβούν σε νομικές ενέργειες και **ζητά από το Μελά να μην ενεργοποιηθεί η διαδικασία ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών ενισχύσεων.**

**Ι. ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΜΟ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ /
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΛΑ- Π.Α. (ΣΤΕΝΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ ΛΙΒΑΝΟΥ)-ΚΟΡΟΒΕΣΗ**

Στις **09/11/2021** λαμβάνει χώρα τηλεφωνική συζήτηση, μεταξύ του **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΕΛΑ** και του **Π.Α (στενού συνεργάτη Λιβανού)**, με τον τελευταίο να του ζητά να ρίξει μια ματιά στα μηνύματα που του έχει στείλει. Ο ΜΕΛΑΣ απαντά ότι θα προωθήσει τώρα τα μηνύματα στον Αντώνη. Εν συνεχεία, ο ΜΕΛΑΣ στέλνει μήνυμα στον **ΑΝΤΩΝΗ ΚΟΡΟΒΕΣΗ** τον τότε Γενικό Δ.ντή του ΟΠΕΚΕΠΕ με το ακόλουθο περιεχόμενο : «Από τον Π..., καλημέρα. Σου στέλνω το ΑΦΜΣ.Π. και το ΑΦΜ..... Σ.Π. Ο αριθμός ταυτοποίησης ακινήτου έχει καταχωρηθεί λάθος.
»

Στις **22/11/2021** ο ΜΕΛΑΣ συνομιλεί ξανά με τον Π.Α. για το ίδιο θέμα, με τον τελευταίο να του λέει ότι του έχει στείλει δύο ονόματα, ένα εκ των οποίων ονομάζεται Σ.. Προσθέτει ότι ένας εκ των δύο έχει ενημερωθεί ότι ανήκει στη λίστα με τα 200 άτομα που η «Ένωση» έδωσε προς διόρθωση. Ο ΜΕΛΑΣ τον ρωτάει εάν είναι ενήμερος για το ζήτημα και ο Π.Α. απαντά ότι ο παραγωγός είναι ιδιοκτήτης ενός αγροτεμαχίου κατά 20%, με το υπόλοιπο 80% να ανήκει στον

αδερφό του, ωστόσο επειδή το αγροτεμάχιο έχει καταχωρηθεί ως εξ ολοκλήρου δική του ιδιοκτησία, δεν μπορεί να πληρωθεί, ζητώντας από τον Μελά να «το φτιάξει».

Οι παραγωγοί, από την Περιφέρεια της Αιτωλοακαρνανίας,

A) Π.Σ.

- Για το έτος 2020
- κατείχε 5,75 δικαιώματα και δήλωσε στην αίτηση ενίσχυσής του προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ 5,81 στρ., ενώ η έκταση που ταυτοποιήθηκε ήταν ομοίως 5,81στρ.
- Για το έτος 2021, κατείχε 17,02 δικαιώματα με συνολική δηλωθείσα έκταση 17,07στρ., ενώ ταυτοποιήθηκαν 16,87στρ. Αυτή η διαφορά προέκυψε εξαιτίας των εξής κωδικών σφαλμάτων στα αγροτεμάχια νο.18,19 και 22 : 54101-Μη επιλέξιμη έκταση αγροτεμαχίου και 57101-ψηφιακή απεικόνιση αγροτεμαχίου μικρότερη από τη δηλωθείσα, εκτός επιτρεπτών ορίων . Για το ίδιο έτος το ανωτέρο φυσικό πρόσωπο δήλωσε στην αίτηση ενίσχυσής του προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ, συνολικά 19 αγροτεμάχια ως ιδιοκτήτης ή μισθωτής. Σε ότι αφορά τα αγροτεμάχια νο 24,25,26 και 27 , δήλωσε γι'αυτά 100% κυριότητα, ωστόσο στη δήλωσή ακινήτων του (Ε9) προς τις φορολογικές αρχές, για τα ίδια αγροτεμάχια δήλωσε κυριότητα 18,75.
- Ο εν λόγω παραγωγός έλαβε αθροιστικά κατά τη διάρκεια της περιόδου 2019-2024 ενισχύσεις ύψους 35.776,82€.

B) Ο Σ. Σ.:

- Για το έτος 2020 κατείχε 2,20 δικαιώματα και δήλωσε στην αίτηση ενίσχυσής του προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ 2,20 στρ., ενώ η έκταση που ταυτοποιήθηκε ήταν ομοίως 2,20 στρ.
- Για το έτος 2021, κατείχε 2,20 δικαιώματα με συνολική δηλωθείσα και ταυτοποιηθείσα έκταση 2,23 στρ. Δήλωσε στην αίτηση ενίσχυσής του προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ, συνολικά 3 αγροτεμάχια ως ιδιοκτήτης, ένα ως μισθωτής και ένα ως μερικώς ιδιοκτήτης και μερικώς μισθωτής. **Αναφορικά με το ακίνητο του οποίου δήλωσε ως ιδιοκτήτης, στην αντίστοιχη δήλωση ακινήτων του Ε9 προς τις φορολογικές**

αρχές, αυτό δηλώθηκε με 50% κυριότητα του ιδίου, ωστόσο σύμφωνα με πληροφορίες του μητρώου το ακίνητο ανήκει στον κ. Β. Δ.

- Ο εν λόγω παραγωγός έλαβε αθροιστικά κατά τη διάρκεια της περιόδου 2019-2024 ενισχύσεις ύψους 6.801,26€.

IV.2. Φωτεινή Αραμπατζή

Η κα Φωτεινή Αραμπατζή ανέλαβε καθήκοντα Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, μετά τον διορισμό της από τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, με το ΠΔ 83/9-7-2019 (ΦΕΚ Α΄ 121/9-7-2019), θέση την οποία διατήρησε μέχρι την 31η Αυγούστου 2021. Σύμφωνα με τα όσα αναλυτικά παρατίθενται στην από 30/06/2026 Εισαγγελική Πρόταση Παραπομπής στις αρμόδιες ελληνικές αρχές, η κα Αραμπατζή, ως τότε Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, πραγματοποίησε τηλεφωνικές επικοινωνίες με τον τότε Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, κ. Μελά, για τις κάτωθι υποθέσεις συγκεκριμένων παραγωγών.

A. ΥΠΟΘΕΣΗ Κ.Γ. (ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΥ ΑΠΟ ΣΕΡΡΕΣ)/ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ-ΜΕΛΑ

Στις 26/08/2021 κατόπιν πρωτοβουλίας της, η τότε Υφυπουργός κ. **ΦΩΤΕΙΝΗ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ** πραγματοποίησε τηλεφωνική επικοινωνία με τον **ΜΕΛΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟ** του Σταύρου (διατελέσαντα Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ για το διάστημα από 16/03/21 έως 21/07/22) και ζήτησε ενημέρωση για το χρόνο πληρωμής από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, του Κ.Γ. παραγωγού από τις Σέρρες. Ο κ. ΜΕΛΑΣ απάντησε ενημερώνοντάς την ότι η πληρωμή αναμένεται τον Οκτώβριο του 2021 και ότι υφίσταντο εκκρεμείς πληρωμές του έτους 2015 ή 2018. Η κα Αραμπατζή εν συνεχεία γίνεται ιδιαίτερως φορτική, ισχυριζόμενη ότι για τον εν λόγω παραγωγό έχει ενδιαφερθεί συγκεκριμένο «καραμανλικό στέλεχος».

Στις 16/11/2021 πραγματοποιήθηκε νέο τηλεφώνημα από την κα ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ, προς τον κ. ΜΕΛΑ, ενημερώνοντάς τον ότι ο παραγωγός δεν έχει πληρωθεί και ότι εκείνη «δεν έχει μούτρα να τον αντικρίσει», όπως αναφέρει χαρακτηριστικά.

Ο κ. Μελάς δεσμεύεται ότι η καταβολή θα γίνει μέσα στον Δεκέμβριο, με την κα. Αραμπατζή να απαντά ότι θα του στείλει το τηλέφωνο του παραγωγού, για να του πει για το «μπούλινγκ», που έχει φάει από τη βουλευτριά για την υπόθεσή του. Συγκεκριμένα, ο ΜΕΛΑΣ απάντησε ότι για τα έτη 2014 και 2018, θα είχε ήδη πληρωθεί, ωστόσο υπάρχουν καθυστερήσεις, λόγω εκκρεμούσας προς έκδοση σχετικής Υπουργικής Απόφασης. Πρόσθεσε ότι έως τα μέσα του 12/2021, αναμένονται οι καταβολές για το έτος 2018.

Σύμφωνα με τα όσα προέκυψαν από την εισαγγελική έρευνα, για τον εν λόγω παραγωγό διαπιστώθηκε ότι το 2018, έλαβε χώρα από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, διαχειριστικός έλεγχος χωρίς περαιτέρω διαπιστώσεις. Για το διάστημα 2014 έως 2018, ο **Κ.Γ.** φέρεται να υπέβαλε αιτήσεις για ενισχύσεις τις οποίες και έλαβε ως εξής: **2014:** 47.205,53 , **2015:**21.286,06€ , **2016:** 22.002,09€, **2017:** 20.474,24€ , **2018:** 24.283,15€

Επιπλέον, κατά τα όσα αναφέρονται στην πρόταση των Εισαγγελέων, για το ανωτέρω πρόσωπο, από την έρευνα και σύμφωνα με τα στοιχεία που διέθεσε ο ΟΠΕΚΕΠΕ, προέκυψε ότι πραγματοποιήθηκαν αδικαιολόγητες πληρωμές ενισχύσεων για τα έτη 2011, 2017 και 2020 για τις οποίες έγινε συμψηφισμός και το υπόλοιπο ήταν μηδενικό.

26.08.2021 - Διάλογος ανάμεσα στη Φωτεινή Αραμπατζή και τον Δημήτρη Μελά

Δημήτρης Μελάς: Πες.

Φωτεινή Αραμπατζή: Έχω δύο θέματα.

Δημήτρης Μελάς: Έλα.

Φωτεινή Αραμπατζή: Το ένα είναι, μάλλον έχω πολλά θέματα, πάμε σ' αυτά τα επείγοντα. Το ένα έχει να κάνει με εκείνον τον καημένο.

Δημήτρης Μελάς: Που είχαμε πει ότι θααα.

Φωτεινή Αραμπατζή: Ναι. Πότε θα τον πληρώσεις, σε παρακαλώ;

Δημήτρης Μελάς: Εεε δεκαπέντε νομίζω ότι θα έχει βγει τέλη Σεπτέμβρη θα βγει. Τέλη Σεπτέμβρη.

Φωτεινή Αραμπατζή: Τι θα βγει;

Δημήτρης Μελάς: Τις πρώτες μέρες το γράφω. Είχε αυτός υπόλοιπο από ότι θυμάμαι. Όχι δεκαπέντε ή δεκαοχτώ; Δεκαπέντε νομίζω. Τέλος πάντων. Μέσ' τον Οκτώβριο θα γίνει, γιατί και τα δυο θα πληρωθούν αυτά.

Φωτεινή Αραμπατζή: Σίγουρα έτσι;

Δημήτρης Μελάς: Ναι ναι ναι.

Φωτεινή Αραμπατζή: Ξέρεις γιατί; Γιατί ήρθε κάποιος;

Δημήτρης Μελάς: Γ.. πώς τον λένε;

Φωτεινή Αραμπατζή: Όχι, όχι. Κ... Γιώργος.

Δημήτρης Μελάς: Ε Κ...ναι.

Φωτεινή Αραμπατζή: Ήρθε κάποιος εεε από καραμανλικό στέλεχος.

Δημήτρης Μελάς: Ναι.

Φωτεινή Αραμπατζή: Να μας πει στο γραφείο, βοηθήστε τον Γιώργο, θέλω να...

Δημήτρης Μελάς: Έλααα.

Φωτεινή Αραμπατζή: Ναι.

Δημήτρης Μελάς: Δεν έχω πάντως εδώ ενόχληση, από αλλού.

Φωτεινή Αραμπατζή: Ναι, ε θα μου το έλεγες.

Δημήτρης Μελάς: Ναι, γι' αυτό.

Φωτεινή Αραμπατζή: Και γενικά, ότι έχεις ενόχληση θέλω να μου λες.

Δημήτρης Μελάς: Ναι, βέβαια, για Σέρρες σίγουρα.

Φωτεινή Αραμπατζή: Ωραία λοιπόν, ένας είναι ο Κ. Άρα του λέω μέσα στον Οκτώβριο;

Δημήτρης Μελάς: Ναι, ναι ναι.

Φωτεινή Αραμπατζή: Ναι, να του δώσω μια τέτοια.

Δημήτρης Μελάς: Ναι, βέβαια, βέβαια.

Φωτεινή Αραμπατζή: Μη γίνει καμιά στραβή όμως.

Δημήτρης Μελάς: Όχι, όχι. Θα πληρωθούν.

.....

16.11.2021 - Διάλογος ανάμεσα στη Φωτεινή Αραμπατζή και τον Δημήτρη Μελά

Δημήτρης Μελάς: Έλα Φωτεινή μου. Καλημέρα.

Φωτεινή Αραμπατζή: Καλημέρα Δημήτρη μου. Τι κάνεις;

Δημήτρης Μελάς: Τι να κάνω; Διαλυμένος είμαι.

Φωτεινή Αραμπατζή: Το ξέρω, καταλαβαίνω.

Δημήτρης Μελάς: Εντελώς.

Φωτεινή Αραμπατζή: Και για όλα φταίει ο ΟΠΕΚΕΠΕ τελικά.

Δημήτρης Μελάς: Ναι ναι. Ναι.

Φωτεινή Αραμπατζή: Π@π@ρες.

Δημήτρης Μελάς: Έρχονται όλα.

Φωτεινή Αραμπατζή: Αχ.

Δημήτρης Μελάς: Στο σημείο μηδέν. Ντάξει, αργοπορία φοβερή Φωτεινή και ντάξει, τρέχω εγώ να μαζέψω τα αμάζευτα. Όχι ότι ήταν λάθος. Αλλά το κάθε τι, όταν δεν γίνεται στο χρόνο του και με τον τρόπο που πρέπει.

Φωτεινή Αραμπατζή: Και όταν δεν επεξηγηθεί πολιτικά.

Δημήτρης Μελάς: Ακριβώς. Και με τον τρόπο που πρέπει. Χάνει και τη σημασία του, δηλαδή να σου δώσω 'γω αντιηλιακό όταν έχεις καεί.

Φωτεινή Αραμπατζή: Τι το κάνω;

Δημήτρης Μελάς: Έχω καεί, ντάξει.

Φωτεινή Αραμπατζή: Αλλά οι πολιτικοί, γι' αυτό είμαστε. Γιατί εσείς είστε οι τεχνοκράτες.

Δημήτρης Μελάς: Σωστά.

Φωτεινή Αραμπατζή: Και υλοποιείτε κι εμείς πρέπει να πούμε το αφήγημα.

Λίγο αργότερα, στην ίδια συνομιλία η Φωτεινή Αραμπατζή επανέρχεται στο θέμα της πληρωμής του Γιώργου Κ.

Φωτεινή Αραμπατζή: Και τον τέτοιο μη μου.

Δημήτρης Μελάς: Όχι, όχι, τον έχω ως.

Φωτεινή Αραμπατζή: Ε, δεν έχω μούτρα για το Γιώργο, σε παρακαλώ πάρα πολύ.

Δημήτρης Μελάς: Τον Κ. δεν τον έχω ξεχάσει.

Φωτεινή Αραμπατζή: Πότε θα τον πληρώσουμε;

Δημήτρης Μελάς: Θα είχαν πληρώσει τώρα και το δεκατέσσερα και το δεκαοχτώ, αλλά έτσι όπως έφερε τελευταία στιγμή την ΚΥΑ, τρέχαμε όλοι να κάνουμε νέα κατανομή και πήγαν όλα πίσω. Πιστεύω ότι μέχρι, μέσα στο Δεκέμβριο, θα πληρωθεί και το δεκαοχτώ.

Φωτεινή Αραμπατζή: Κοίταξε. Θα σου στείλω λίγο, το τηλέφωνό του.

Δημήτρης Μελάς: Ναι ωραία.

Φωτεινή Αραμπατζή: Θέλω να τον πάρεις εσύ ένα τηλέφωνο. Και να του πεις για όλο αυτό το μπούλινγκ που έχεις φάει.

Δημήτρης Μελάς: Ναι στείλτο μου.

Φωτεινή Αραμπατζή: Από εμένα. 'Ντάξει;

Δημήτρης Μελάς: Ωραία, ωραία. Ναι βέβαια.

Αξιοσημείωτο δε, είναι το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία με έγγραφό της στις 27/11/2025, αιτήθηκε να μάθει από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, τα σχετικά με τον συγκεκριμένο στοιχείο, δηλαδή έδρα εκμετάλλευσης ή καλλιέργεια. **Παρόλα αυτά οι εισαγγελείς δεν έλαβαν ποτέ απάντηση για το εάν παρατηρήθηκε καθυστέρηση στις πληρωμές του παραγωγού.**

B. ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ ΑΓΓΙΣΤΑΣ ΣΕΡΡΩΝ / ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ-ΜΕΛΑ
--

Στις 26/08/2021 κατά τη διάρκεια της πρώτης τηλεφωνικής συνομιλίας της κ. **ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ ΦΩΤΕΙΝΗΣ** με τον κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΜΕΛΑ**, η Υφυπουργός αναφέρεται σε τρία ΑΦΜ που ανήκουν σε τρεις κτηνοτρόφους (πατέρας και γιοι), από το χωριό Αγγίστα Σερρών, οι οποίοι αναμένεται να ελεγχθούν από την Περιφερειακή Δ/ση ΟΠΕΚΕΠΕ στη Θεσ/νίκη, την 21/09/2021. Προσθέτει επίσης ότι ελέγχθηκαν στις 07/10/2020 και ότι είναι η πρώτη φορά που το πρόσωπο αυτό επικοινωνεί μαζί της. Καταλήγει ότι θα προωθήσει μέσω email στον κ. Μελά, τα εν λόγω ΑΦΜ, ρωτώντας τον «Τι μπορούμε να κάνουμε;». Ο τελευταίος απαντά ότι εφόσον ο έλεγχος έχει ήδη οριστεί, η μη διενέργειά του θα ήταν κραυγαλέα και αντιπροτείνει την αναβολή του για κάποιο χρονικό διάστημα. Η Υφυπουργός συνηγορεί και **ζητά να μην φερθούν άσχημα στους παραγωγούς κατά τη διενέργεια του ελέγχου.** Ο Μελάς συμφωνεί και προσθέτει ότι θα επικοινωνήσει με την αρμόδια Περιφερειακή Δ/ση ΟΠΕΚΕΠΕ.

26.08.2021 - Διάλογος ανάμεσα στη Φωτεινή Αραμπατζή και τον Δημήτρη Μελά

.....

Φωτεινή Αραμπατζή: Λοιπόν ένα αυτό και ένα δεύτερο. Εεε έχω τρία ΑΦΜ.

Δημήτρης Μελάς: Ναι.

Φωτεινή Αραμπατζή: Εεε τα οποία τους κάνουν, ε σε ένα από τρία, γιατί είναι μαζί και οι τρεις, είναι μπαμπάς και παιδιά.

Δημήτρης Μελάς: Ναι, συστεγαζόμενοι; Η δεν είναι κτηνοτρόφοι;

Φωτεινή Αραμπατζή: Κτηνοτρόφοι είναι.

Δημήτρης Μελάς: Ναι, οκέι. Συστεγαζόμενοι, στον ίδιο στάβλο; Δεν ξέρεις;

Φωτεινή Αραμπατζή: Δεν ξέρω εάν είναι συστεγαζόμενοι.

Δημήτρης Μελάς: Οκ.

Φωτεινή Αραμπατζή: Εκείνο που ξέρω είναι ότι είκοσι μία Σεπτεμβρίου έχουν έλεγχο. Οι οποίοι είχαν και 07/10/20 έλεγχο. Τους πήρανε χθες από τη Θεσσαλονίκη.

Δημήτρης Μελάς: Πού βρίσκονται αυτοί;

Φωτεινή Αραμπατζή: Βρίσκονται Αγγίστα Σερρών.

Δημήτρης Μελάς: Δεν έχει κάτι εκεί πέρα καινούριο.

Φωτεινή Αραμπατζή: Ναι, με πήρε ο άνθρωπος, δεν με έχει πάρει ποτέ. Ο αδερφός του είναι και πρόεδρος, εε ήταν εν πάση περιπτώσει και πρόεδρος της κοινότητας. Δεν με έχει πάρει ποτέ να μου ζητήσει τίποτα. Μου λέει, Φωτεινή είμαι στο αμύν, με πήρανε πάλι χθες να μου πούνε. Πέρυσι λέει 07/10 μας έκαναν έλεγχο, εγώ εκείνη την ημέρα είχα χειρουργείο και ήμουν χειρουργημένος. Και λέω, γιατί δεν είπες τίποτα;

Δημήτρης Μελάς: Μπράβο. Αφού είχε και ανωτέρα βία και τέτοια. Τέλος πάντων.

Φωτεινή Αραμπατζή: Τώρα σου στέλνω τα ΑΦΜ να τα δεις, τον πήραν από τη Θεσσαλονίκη χθες. Τι μπορούμε να κάνουμε γι' αυτό;

Δημήτρης Μελάς: Εεε, κοίταξε να μην ελεγχθεί άπαξ και του 'χουνε βγάλει έλεγχο, είναι κραυγαλέο να το βγάλεις. Το μόνο να πάρει κάποια, εάν του είναι χρήσιμο, να πάρει κάποια παράταση.

Φωτεινή Αραμπατζή: Του είναι, και επίσης, ε, να μην του συμπεριφερθούμε άσχημα γίνεται;

Δημήτρης Μελάς: Ναι, ναι, γίνεται.

Στις 27/11/2025 οι Εισαγγελείς ζητούν να πληροφορηθούν τα ΑΦΜ των κτηνοτρόφων με έδρα το συγκεκριμένο χωριό που είχαν ελεγχθεί το 2020, αν όντως υπήρξε παράταση στον προγραμματισμένο έλεγχο ένα χρόνο μετά και ποια, εν τέλει, ήταν τα αποτελέσματα των δύο ελέγχων. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ απάντησε

πως δεν ήταν δυνατή η αναζήτηση κτηνοτρόφων με έδρα εκμετάλλευσης τη συγκεκριμένη τοποθεσία. Ανέφεραν επίσης πως έγινε επιτόπιος έλεγχος σε τέσσερα ΑΦΜ το 2020 και σε ισάριθμα ΑΦΜ στις 21/9/2021, αλλά τα τέσσερα ΑΦΜ δεν συμπίπτουν με τα άλλα τέσσερα.

Γ.ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ

Η τρίτη περίπτωση για την οποία εκδηλώνει το ενδιαφέρον της η κα. Αραμπατζή, είναι οι καλλιεργητές καπνού («καπνάδες»). Ζητά, ειδικότερα, το σχετικό αρχείο (ποιος καλλιεργεί πού και πόσα στρέμματα) πριν εκδοθεί η σχετική ΚΥΑ. Παρεμπιπτόντως, στην πρώτη εκ των τηλεφωνικών συνομιλιών, εν τη ρύμη του λόγου ο κ. Μελάς κάνει γνωστό στην υφυπουργό ότι είναι πολύ απασχολημένος σε συσκέψεις με άλλους υπηρεσιακούς παράγοντες, με αντικείμενο την κατανομή των δημόσιων βοσκοτόπων. Στο ερώτημα δε, της κας Αραμπατζή αν το θέμα αυτό επηρεάζει και την εκλογική περιφέρειά της (Σέρρες), ο συνομιλητής της απαντά ότι το κομβικό κομμάτι της όλης υπόθεσης είναι η Κρήτη.

V. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ

V.1. Η παραπομπή των δύο πρώην επικεφαλής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων το 2021, κ. Σπήλιου Λιβανού και κας Φωτεινής Αραμπατζή, από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία προς τη Βουλή, για διερεύνηση ηθικής αυτουργίας σε απιστία κατ' εξακολούθηση, δεν είναι μια τυπική διαδικαστική εξέλιξη. Είναι μια θεσμική καμπή. Όταν ένας ευρωπαϊκός εισαγγελικός θεσμός ενεργοποιείται, για ακόμα μια φορά, σε μιας τέτοιας κλίμακας υπόθεση, το ζήτημα παύει να είναι ένα ακόμα εσωτερικό πολιτικό παιχνίδι και αποκτά ευρύτερη διάσταση, που συνδέεται με την αξιοπιστία της ίδιας της χώρας και την ίδια την έννοια του κράτους δικαίου.

Η εμπλοκή του κ. Σπήλιου Λιβανού και της κας Φωτεινής Αραμπατζή δεν αφήνει πλέον περιθώρια για παρερμηνείες ούτε για γενικεύσεις. Το αφήγημα περί «διακομματικών παθογενειών», που επίμονα επαναλαμβάνει ο Κυριάκος Μητσοτάκης για το «γαλάζιο» σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, καταρρέει υπό το βάρος

των ίδιων των στοιχείων: στις διαβιβασθείσες δικογραφίες δεν εμφανίζεται καμία εμπλοκή από άλλους πολιτικούς χώρους. Η ευθύνη, πολιτική και θεσμική, αποκτά συγκεκριμένο κομματικό πρόσημο, αυτό του Επιτελικού Κράτους της ΝΔ.

V.2. Πάρα ταύτα, αντί για τις απαιτούμενες εκ των συνθηκών, σαφείς απαντήσεις, η κοινή γνώμη παρακολουθεί την πλέον γνώριμη τακτική, των στελεχών της Κυβέρνησης και της κυβερνητικής πλειοψηφίας: υποβάθμιση, συμψηφισμοί και επίκληση μιας αόριστης «διαχρονικότητας» των προβλημάτων. Μόνο που αυτή τη φορά δε χωρούν εύκολες υπεκφυγές. Δεν το επιτρέπουν τα όσα βλέπουν το φως της δημοσιότητας. Διότι όταν οι εμπλεκόμενοι προέρχονται από έναν και μόνο πολιτικό χώρο, η θεωρία της «συλλογικής ευθύνης του πολιτικού συστήματος» λειτουργεί περισσότερο ως άλλοθι, παρά ως εξήγηση. Το ερώτημα, λοιπόν, δεν είναι αν πρόκειται για «μεμονωμένα περιστατικά». Το μείζον ερώτημα είναι πόσο βαθιά εντοπίζεται το πρόβλημα και αν υπάρχει πραγματική πολιτική βούληση αυτό να αντιμετωπιστεί. Γιατί χωρίς αυτήν, κάθε επίκληση μεταρρυθμίσεων και διαφάνειας δεν είναι τίποτε περισσότερο από ένα καλοστημένο επικοινωνιακό περίβλημα. Και αυτή τη φορά, το περίβλημα δείχνει να μην αντέχει.

Στα παραπάνω αδιαμφισβήτητα, πρέπει να προστεθούν οι κυβερνητικές «αιχμές» για τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στην υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ, που ισχυρίζονται ότι η χρονική στιγμή και ο τρόπος δημοσιοποίησης των δικογραφιών, δημιουργούν εύλογα ερωτήματα, υπογραμμίζοντας ότι η παρέμβαση ενός ευρωπαϊκού θεσμού σε εκκρεμείς πολιτικές υποθέσεις δεν θα πρέπει να οδηγεί σε βιαστικά συμπεράσματα, ούτε να εργαλειοποιείται στο εσωτερικό πολιτικό σκηνικό. Παράλληλα, κυβερνητικά στελέχη «επισημαίνουν» ότι η δικαστική διερεύνηση οφείλει να γίνεται με σεβασμό στις εθνικές θεσμικές διαδικασίες και στη διάκριση των εξουσιών, αφήνοντας να εννοηθεί ότι η υπέρμετρη δημοσιότητα, ενδέχεται να επηρεάσει την ουσία της υπόθεσης. Όλα αυτά όμως προσκρούουν σε ένα βασικό γεγονός: η παρέμβαση ενός ανεξαρτήτου ευρωπαϊκού θεσμού, δεν νοείται ως πολιτική σκοπιμότητα, αλλά ως μέσο διασφάλισης της νομιμότητας και της διαφάνειας στη διαχείριση των ευρωπαϊκών πόρων. Η προσπάθεια να παρουσιαστεί η έρευνα ως «εξωτερική πίεση» δεν αλλάζει το γεγονός ότι η ίδια η Κυβέρνηση Μητσοτάκη είχε την ευθύνη

για την ορθή κατανομή των κονδυλίων του ΟΠΕΚΕΠΕ, και συστηματικά την αγνόησε.

V.3. Το ουσιαστικό πρόβλημα, ωστόσο, δεν άπτεται μόνο της ποινικής του διάστασης. Είναι βαθιά πολιτικό και θεσμικό. Οι πρακτικές που περιγράφονται, αποτυπώνουν έναν μηχανισμό όπου το δημόσιο χρήμα φαίνεται να μετατρέπεται σε εργαλείο κομματικής επιρροής. Έναν μηχανισμό που υπονομεύει στην πράξη την ισονομία, την αξιοκρατία και την τήρηση της νομιμότητας, διαβρώνοντας τη διαφάνεια και ακυρώνοντας κάθε έννοια λογοδοσίας. Και εδώ ακριβώς εντοπίζεται η μεγαλύτερη αντίφαση: την ώρα που η Κυβέρνηση επιχειρεί να πείσει ότι προχωρά σε «θεσμική θωράκιση» και «εκσυγχρονισμό», τα ίδια τα γεγονότα αποκαλύπτουν ένα παράλληλο σύστημα λειτουργίας, στο οποίο οι κανόνες φαίνεται να προσαρμόζονται στις ανάγκες της εξουσίας. Είναι προφανές ότι έχουμε να κάνουμε με ένα καθαρά κυβερνητικό σκάνδαλο, για το οποίο οι ευθύνες βαραίνουν ακέραια την Κυβέρνηση και προσωπικά τον πρωθυπουργό. Οι εξελίξεις αυτές, σε συνδυασμό με τα προηγούμενα γεγονότα, αποδεικνύουν ότι η κάθαρση δεν μπορεί να επιτευχθεί όσο η ίδια η Κυβέρνηση παραμένει στην εξουσία.

Για ακόμη μία φορά, η Κυβέρνηση Μητσοτάκη επιβεβαίωσε τον κανόνα: όχι μόνο δημιουργεί σκάνδαλα, αλλά «στήνει» και μηχανισμούς για να μην βγαίνει ποτέ η αλήθεια στο φως. Το ίδιο μοτίβο επαναλαμβάνεται διαρκώς, από τις υποκλοπές μέχρι τα Τέμπη και από πέρυσι το καλοκαίρι και στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Ένα σύστημα εξουσίας που λειτουργεί με όρους αδιαφάνειας, ατιμωρησίας και θεσμικής απαξίωσης. Όμως, το σκηνικό που διαμορφώνεται γύρω από την υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είναι μια ακόμη «δύσκολη συγκυρία» για την Κυβέρνηση των «Αρίστων». Είναι κάτι πιο σύνθετο. Γιατί για πρώτη φορά εδώ και καιρό, η πίεση δεν έρχεται μόνο από την αντιπολίτευση ή την κοινωνία, αλλά και από το ίδιο το θεσμικό πεδίο, αποτυπώνοντας την έκταση του σκανδάλου.

Η διασπάθιση ενωσιακών πόρων, με σκοπό την κομματική εξυπηρέτηση, εκτός από την αξιοπιστία της χώρας, έπληξε πρωτίστως τον αγροτικό τομέα, δημιούργησε ανισότητες και στρεβλώσεις στην αγορά και οδήγησε σε σημαντικές δημοσιονομικές απώλειες. Οι συνέπειες περιλαμβάνουν:

- Αθέμιτο ανταγωνισμό, όπου οι μικροί παραγωγοί από συγκεκριμένες περιοχές αδυνατούσαν να ανταγωνιστούν τις «προνομιούχες» περιοχές.
- Μείωση αξιοπιστίας της Ελλάδας στην ΕΕ, υπονομεύοντας την εμπιστοσύνη στους μηχανισμούς ελέγχου και στη διαχείριση ευρωπαϊκών κονδυλίων.
- Μακροπρόθεσμη βλάβη στη βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς οι πόροι δεν κατευθύνονταν στους πραγματικούς δικαιούχους.
- Καθυστερήσεις στην καταβολή των αγροτικών ενισχύσεων, επιτείνοντας το οικονομικό αδιέξοδο στο οποίο έχουν περιέλθει οι έντιμοι παραγωγοί.

V.4. Πρέπει να γίνει ευρέως αντιληπτό πως το γαλάζιο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είναι απλώς μια ακόμη υπόθεση κακοδιαχείρισης δημόσιου χρήματος. Αποτελεί την αντανάκλαση ενός πελατειακού-κομματικού, μηχανισμού που όχι μόνο επιβιώνει, αλλά κυρίως αναπαράγεται και τροφοδοτείται μέσα από ευρωπαϊκούς πόρους. Όταν οι επιδοτήσεις μετατρέπονται σε εργαλείο εξυπηρέτησεων και μικροπολιτικής επιρροής, τότε δεν μιλάμε για «παθογένειες» αλλά για μια άκρως συνειδητή πολιτική επιλογή. Μια επιλογή που συντηρεί ξεκάθαρα ένα στρεβλό μοντέλο ανάπτυξης, υπονομεύει κάθε έννοια διαφάνειας και οδηγεί στην πλήρη κατάρρευση του αφηγήματος της Νέας Δημοκρατίας για τη λειτουργία του επιτελικού κράτους και την πάταξη της διαφθοράς.

Το σύνολο της κοινωνίας αλλά και του πολιτικού κόσμου πρέπει να αναγνωρίσει αυτή τη φορά, σύσσωμο, την αληθινή διάσταση των όσων διαδραματίζονται το διάστημα αυτό στη χώρα μας και το γεγονός πως όλα τα δεδομένα συντείνουν στο ότι η λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ, επί ΝΔ, αποτελεί μια πραγματική οικονομική «βόμβα», που υπονόμωσε όχι μόνο την τρέχουσα διαχείριση πόρων, αλλά και το μέλλον της ελληνικής αγροτικής οικονομίας. Το γαλάζιο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν επισύρει μόνο οικονομικές, αλλά και βαθιές κοινωνικές επιπτώσεις. Η πάγια γαλάζια τακτική και αντίληψη ότι τα ευρωπαϊκά κονδύλια κατευθύνονται προς συγκεκριμένες προνομιακές ομάδες, σε συνδυασμό με τη συγκάλυψη και την έλλειψη διαφάνειας, δημιουργεί αίσθημα αδικίας, εντείνοντας την κοινωνική δυσαρέσκεια. Η συνεχής αυτή απαξίωση των δημοκρατικών διαδικασιών και η αποστασιοποίηση των πολιτών από τη δημόσια ζωή,

ενισχύουν την αίσθηση ότι η πολιτική εξουσία λειτουργεί για τους λίγους και όχι για το κοινωνικό σύνολο. Και ακριβώς εδώ ελλοχεύει ο μεγαλύτερος κίνδυνος που άπτεται της κοινωνικής διάστασης του ζητήματος : Η συσσωρευμένη απογοήτευση των πολιτών ενδέχεται να οδηγήσει σε ευρύτερη απαξίωση των θεσμών, υπονομεύοντας τη δημοκρατική συνοχή και τη σταθερότητα της χώρας.

Φυσικά, μετά και τις νέες αυτές εξελίξεις, επουδενί πρέπει να λησμονείται η προηγούμενη προσπάθεια της Κυβέρνησης της ΝΔ, η οποία επιχείρησε αρχικά, να κλείσει την υπόθεση του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ με την σύσταση μιας Εξεταστικής Επιτροπής, το πόρισμα της οποίας απήλλαξε τη γαλάζια πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, μέσα από μια πλήρως αντικοινοβουλευτική διαδικασία, δημιουργώντας εύλογες αντιδράσεις για συγκάλυψη. Το κοινοβουλευτικό αυτό πόρισμα της πλειοψηφίας, για την πρώτη δικογραφία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, αφορώσα τον ΟΠΕΚΕΠΕ, που, δικαίως, χαρακτηρίστηκε ως «μπάζωμα-πλυντήριο», αποτέλεσε μια εξόφθαλμη προσπάθεια συγκάλυψης, περιορίζοντας τις ευθύνες των εμπλεκομένων σε τεχνικά ζητήματα, παρουσιάζοντας την υπόθεση ως «διαχρονική παθογένεια» αλλά και αποτέλεσμα «διοικητικών αστοχιών» και απαλλάσσοντας τελικώς την Κυβέρνηση και τους αρμόδιους Υπουργούς από κάθε ουσιαστική διερεύνηση. Ήταν ένα γραπτό μνημείο κυνισμού, αλαζονείας και εμπαιγμού της κοινής γνώμης, αλλά βεβαίως και πολιτικής δειλίας, που φανερώνεται από την άρνηση ανάληψης ευθύνης. Αυτή η θεσμική ατιμωρησία και η συνειδητή επιχείρηση συγκάλυψης, είχε δυστυχώς ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της αίσθησης ότι το κράτος λειτουργεί υπέρ των ισχυρών και όχι για το δημόσιο συμφέρον και την κοινωνία ως σύνολο.

Επιπλέον, στον απόηχο των αρχικών δικογραφιών που διαβιβάστηκαν στη χώρα μας, ομοίως μεγάλη παράλειψη θα συνιστούσε και η μη αναφορά σε άλλη μια «μαύρη σελίδα» που προστίθεται στη συστηματική απαξίωση του πρωτογενούς τομέα από τη ΝΔ και δεν είναι άλλη από τη μεταφορά του ΟΠΕΚΕΠΕ, από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, μέσω της ΑΑΔΕ, η οποία αποσυνδέει τον βασικό μηχανισμό πληρωμών των αγροτικών ενισχύσεων, από τον πολιτικό σχεδιασμό της αγροτικής ανάπτυξης και την εφαρμογή της ΚΑΠ και μετατρέπεται τον αγρότη

από παραγωγό σε υπόλογο. Μπορεί η μεταφορά του Οργανισμού στην ΑΑΔΕ να παρουσιάστηκε από την Κυβέρνηση ως μια σημαντική «θεσμική αναβάθμιση», ικανή να σηματοδοτήσει μια νέα εποχή διαφάνειας και αποτελεσματικότητας στη διαχείριση των αγροτικών ενισχύσεων, ωστόσο, πίσω από τη ρητορική των μεταρρυθμίσεων, η πραγματικότητα αποδεικνύεται πολύ λιγότερο εντυπωσιακή, ενέχοντας τον κίνδυνο τα ίδια προβλήματα να αναπαραχθούν μέσα σε ένα νέο θεσμικό περίβλημα, χωρίς καμία ουσιαστική αλλαγή στην πράξη. Η μεταφορά αρμοδιοτήτων, από μόνη της, σε καμία περίπτωση δεν εγγυάται καλύτερη λειτουργία, ούτε εξασφαλίζει την αποτροπή φαινομένων κακοδιαχείρισης.

Η επιλογή της Κυβέρνησης να επενδύσει επικοινωνιακά σε αυτήν ακριβώς τη μεταφορά, υποκρύπτει μια βαθύτερη πολιτική λογική: τη διαχείριση της εικόνας, αντί της αντιμετώπισης της ουσίας. Σε μια περίοδο όπου η εμπιστοσύνη των πολιτών προς τους θεσμούς δοκιμάζεται, τέτοιου είδους κινήσεις είναι πολύ πιθανό να ενισχύσουν τον σκεπτικισμό και την απογοήτευση, αντί να λειτουργήσουν καθυστερητικά. Δεν είναι η πρώτη φορά που μια διοικητική αναδιάρθρωση παρουσιάζεται ως πανάκεια. Η εμπειρία έχει δείξει ότι χωρίς σαφές πλαίσιο ανεξαρτησίας, διαφάνειας και λογοδοσίας, ακόμη και οι πιο φιλόδοξες θεσμικές αλλαγές καταλήγουν να αποδυναμώνονται στην εφαρμογή τους.

Το μόνο βέβαιο είναι ότι τα όσα έρχονται καθημερινά στο φως της δημοσιότητας συνθέτουν μια εικόνα βαθιάς θεσμικής δυσλειτουργίας και τεράστιας διάστασης της πραγματικότητας, σε σχέση με τις αρχικές κυβερνητικές εξαγγελίες, με αποτέλεσμα η αξιοπιστία της ΝΔ αλλά και του ίδιου του πρωθυπουργού να έχει πληγεί πλέον ανεπανόρθωτα. Για το λόγο αυτό, σήμερα, η σύσταση Προανακριτικής Επιτροπής για τη διερεύνηση πιθανών ποινικών ευθυνών πολιτικών προσώπων καθίσταται περισσότερο από ποτέ, επιβεβλημένη και αναγκαία, προκειμένου να αποκαλυφθεί τι πραγματικά συνέβη, ποιοι γνώριζαν, ποιοι ευθύνονται και ποιοι ωφελήθηκαν.

VI. ΑΞΙΟΠΟΙΝΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Άρθρο 26 ΠΚ - Υπαιτιότητα στα κακουργήματα και πλημμελήματα

“Τα κακουργήματα και πλημμελήματα τιμωρούνται μόνο όταν τελούνται με δόλο. Κατ’ εξαίρεση, στις περιπτώσεις που ορίζει ειδικά ο νόμος, τα πλημμελήματα τιμωρούνται και όταν τελούνται από αμέλεια.”

Άρθρο 27 ΠΚ - Δόλος

“1. Με δόλο (με πρόθεση) πράττει όποιος θέλει την παραγωγή των περιστατικών που κατά τον νόμο απαρτίζουν την έννοια της αξιόποινης πράξης, καθώς και όποιος γνωρίζει ότι από την πράξη του ενδέχεται να παραχθούν αυτά τα περιστατικά και το αποδέχεται.

2. Όπου ο νόμος απαιτεί να έχει τελεστεί η πράξη εν γνώσει ορισμένου περιστατικού, δεν αρκεί ο ενδεχόμενος δόλος. Και όπου ο νόμος απαιτεί η πράξη να έχει τελεστεί με σκοπό την πρόκληση ορισμένου αποτελέσματος απαιτείται ο δράστης να έχει επιδιώξει να προκαλέσει αυτό το αποτέλεσμα.”

Άρθρο 46 ΠΚ - Ηθική αυτουργία

“1. Με την ποινή του αυτουργού τιμωρείται όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να εκτελέσει την άδικη πράξη που διέπραξε. 2. Όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να τελέσει κάποιο έγκλημα, με σκοπό να τον καταλάβει ενώ αποπειράται να τελέσει το έγκλημα ή ενώ επιχειρεί αξιόποινη προπαρασκευαστική του πράξη και με τη θέληση να τον ανακόψει από την αποπεράτωση του εγκλήματος, τιμωρείται με την ποινή του αυτουργού μειωμένη στο μισό.”

Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι για την ύπαρξη ηθικής αυτουργίας απαιτείται, αντικειμενικώς, η πρόκληση από τον ηθικό αυτουργό σε κάποιον άλλον της αποφάσεως να τελέσει ορισμένη πράξη, η οποία συγκροτεί την αντικειμενική υπόσταση ορισμένου εγκλήματος ή τουλάχιστον συνιστά αρχή εκτέλεσεως αυτής, την οποία και τέλεσε. Η πρόκληση και παραγωγή της αποφάσεως αυτής μπορεί να γίνει με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο, όπως με συμβουλές, υπόσχεση ή χορήγηση αμοιβής, παραινήσεις, προτροπές

(παρακίνηση, παρόρμηση, ενθάρρυνση), πειθώ, φορτικότητα, πίεση, απειλή, εκμετάλλευση οποιοσδήποτε πλάνης, πραγματικής ή νομικής ή περί τα παραγωγικά αίτια της βούλησης, με τη διέγερση μίσους κατά του θύματος, με την εκμετάλλευση της επιβολής στο φυσικό αυτουργό λόγω υπηρεσιακής ή άλλης εξάρτησης ή της επιρροής λόγω της ιδιότητας και της θέσης ή και της σχέσης του με αυτόν (φυσικό αυτουργό) κλπ. χωρίς όμως να είναι αναγκαίο να εξειδικεύονται περαιτέρω σε τι συνίστανται οι προτροπές, παραινέσεις, πειθώ ή φορτικότητα κλπ που τυχόν χρησιμοποίησε ο ηθικός αυτουργός (ΑΠ 210/2022, ΑΠ 715/2019, ΑΠ 434/2019, ΑΠ 55/2019, ΑΠ 138/2015). Υποκειμενικώς δε, απαιτείται δόλος του ηθικού αυτουργού, δηλαδή ηθελημένη πρόκληση της απόφασης για την διάπραξη από τον άλλον της αντικειμενικής υπόστασης ορισμένου εγκλήματος, με θέληση και γνώση ή αποδοχή, της συγκεκριμένης εγκληματικής πράξης (ΑΠ 375/2021, ΑΠ 454/2019, ΑΠ 749/2019, ΑΠ 1380/2017, ΑΠ 1371/2016) χωρίς να είναι αναγκαίος ο καθορισμός της πράξεως αυτής μέχρι λεπτομερειών, αρκεί δε και ενδεχόμενος δόλος, εκτός αν για την υποκειμενική θεμελίωση του οικείου εγκλήματος απαιτείται άμεσος ή υπερχειλής δόλος, οπότε ο δόλος αυτός πρέπει να συντρέχει και στο πρόσωπο του ηθικού αυτουργού (ΑΠ 9/2023, ΑΠ 1887/2019).

Τέλος, ηθική αυτουργία με παράλειψη είναι δυνατή, εφόσον η παράλειψη έχει χαρακτηριστικά «πράξης» (μια ενέργεια ήταν κοινωνικά αναμενόμενη) και υφίσταται επικοινωνία μεταξύ ηθικού και φυσικού αυτουργού. Πρέπει μάλιστα εδώ να σημειωθεί ότι δεν απαιτείται απαραίτητα ο ηθικός αυτουργός να είχε πέρα από την κοινωνική και μια ιδιαίτερη νομική υποχρέωση.

Άρθρο 98 ΠΚ - Έγκλημα κατ' εξακολούθηση

“1. Αν περισσότερες από μία πράξεις του ίδιου προσώπου συνιστούν εξακολούθηση του ίδιου εγκλήματος, το δικαστήριο μπορεί, αντί να εφαρμόσει τις διατάξεις των άρθρων 94 παρ. 1, 96 παρ. 1 και 96 Α παρ. 1, να επιβάλει μία και μόνο ποινή, για την επιμέτρηση της οποίας λαμβάνει υπόψη το όλο περιεχόμενο των μερικότερων πράξεων.

2. Η αξία του αντικειμένου της πράξης και η περιουσιακή βλάβη ή το περιουσιακό όφελος που προκύπτουν από την κατ' εξακολούθηση τέλεση του εγκλήματος λαμβάνονται συνολικά υπόψη αν ο δράστης απέβλεπε με τις μερικότερες πράξεις του στο αποτέλεσμα αυτό. Στις περιπτώσεις αυτές ο ποινικός χαρακτήρας της πράξης προσδιορίζεται με βάση τη συνολική αξία του αντικειμένου και την συνολική περιουσιακή βλάβη ή το συνολικό περιουσιακό όφελος που ανάλογα με το έγκλημα επήλθε ή σκοπήθηκε.”

Άρθρο 390 ΠΚ - Απιστία

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 390 ΠΚ, όπως ισχύει: "1. Όποιος κατά παράβαση των κανόνων επιμελούς διαχείρισης προκαλεί εν γνώσει βέβαιη ζημία στην περιουσία άλλου, της οποίας βάσει του νόμου ή δικαιοπραξίας έχει την επιμέλεια ή διαχείριση (ολική ή μερική ή μόνο για ορισμένη πράξη), τιμωρείται με φυλάκιση και αν η ζημία που προξενήθηκε είναι ιδιαίτερα μεγάλη, με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και χρηματική ποινή. Αν η ζημία που προκλήθηκε υπερβαίνει συνολικά το ποσό των 120.000 ευρώ επιβάλλεται κάθειρξη έως δέκα έτη και χρηματική ποινή. 2. Αν η απιστία στρέφεται άμεσα κατά του νομικού προσώπου του ελληνικού δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και η ζημία που προκλήθηκε υπερβαίνει συνολικά των ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή έως χίλιες (1.000) ημερήσιες μονάδες. Η πράξη αυτή παραγράφεται μετά είκοσι (20) έτη".

Από τη διάταξη αυτή προκύπτει, ότι για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της απιστίας, απαιτείται αντικειμενικώς α) πρόσωπο που έχει την επιμέλεια ή διαχείριση της περιουσίας άλλου. Η τελευταία ιδιότητα μπορεί να πηγάζει από δικαιοπραξία (λ.χ. σύμβαση εντολής, πληρεξουσιότητας, εργασίας) ή εκ του νόμου (όπως στην περίπτωση διαχειριστή νομικού προσώπου) και πρέπει να υπάρχει στο δράστη κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης, ενώ η επιμέλεια ή διαχείριση μπορεί να αφορά σε όλη την περιουσία ή σε μέρος της ή και σε μία μόνο πράξη, β) πράξη ή παράλειψη προκαλούσα ζημία στην περιουσία άλλου. Η πράξη πρέπει να εμφανίζεται ως εξωτερική και δικαιοπρακτική και, κατά κανόνα, τέτοιο χαρακτήρα έχουν οι δικαιοπραξίες (λ.χ. πώληση, δωρεά, μίσθωση κτλ), οι οιονεί δικαιοπραξίες (λ.χ. όχληση, καταγγελία κτλ), οι διαδικαστικές

πράξεις (λ.χ. ομολογία αγωγής, παραίτηση από δικόγραφο κ.τλ), οι δικαιοπρακτικές παραλείψεις (λ.χ. σιωπηρή ανανέωση σύμβασης διάρκειας κτλ), χωρίς να αρκεί η ενέργεια υλικών πράξεων, αλλά πρέπει να υπάρχει δυνατότητα πρωτοβουλίας και λήψης αποφάσεων με κίνδυνο και ευθύνη του διαχειριστή και η πράξη ή η παράλειψη να επιφέρει ζημία στην ξένη περιουσία, χωρίς όμως σκοπό ιδιοποίησης. Έτσι, αν η ζημία γίνει με εσωτερική ενέργεια, η οποία δεν εμφανίζεται εξωτερικά ως διαχειριστική πράξη, όπως με ιδιοποίηση ή καταστροφή ξένου πράγματος λαμβάνει τον χαρακτήρα της υπεξαίρεσης ή της φθοράς (ΑΠ 1241/2023, 1169/2023, 806/2023, 1253/2022). Ως περιουσία νοείται η κινητή ή ακίνητη, την οποία ο δράστης διαχειρίζεται ή έχει την επιμέλειά της, γι' αυτό και, όταν πρόκειται περί περιουσίας νομικού προσώπου η περιουσία είναι ξένη για τον διαχειριστή, η δε ζημία μπορεί να είναι θετική ή αποθετική. Συνιστά ζημία και η διακινδύνευση, η οποία πρέπει να προκαλείται με την κατάχρηση της παραπάνω εξουσίας του δράστη και δεν αίρεται η ζημία εκ του ότι ο ζημιωθείς έχει αξίωση αποζημίωσης. Σημειώνεται, τέλος, ότι η πράξη ή η παράλειψη πρέπει να επιφέρει ζημία στην ξένη περιουσία άλλου, χωρίς όμως σκοπό νοσητισμού, διότι τότε θα έχουμε υπεξαίρεση.

Σύμφωνα με την επικρατούσα στη θεωρία και τη νομολογία θεωρία της κατάχρησης, η εγκληματική συμπεριφορά πραγματώνεται όταν ο διαχειριστής καταχράται την προς τρίτους αντιπροσωπευτική εξουσία του, ήτοι, εν γνώσει του υπερβαίνει τα όρια της επιτρεπτής έννομης δράσης του, τα οποία οφείλει να τηρεί στα πλαίσια της αντιπροσωπευτικής του εξουσίας, παραβαίνοντας τους κανόνες επιμελούς διαχείρισης. Τους τελευταίους (κανόνες) προσδιορίζουν ο νόμος, η σύμβαση μεταξύ του κυρίου της περιουσίας και του διαχειριστή, οι στόχοι της διαχείρισης και οι διαμορφούμενοι στις συναλλαγές κανόνες επιμέλειας. Ως περιουσία νοείται το σύνολο των εχόντων χρηματική αξία οικονομικών αγαθών του προσώπου, που μπορεί να διατίθενται νομίμως, δηλαδή αγαθών κάθε είδους, κινητών (μεταξύ των οποίων και το χρήμα), ακινήτων, απαιτήσεων, δικαιωμάτων, εμπραγμάτων ή ενοχικών, καθώς επίσης η νομή, η σταθερή πελατεία, η με σταθερότητα περιβαλλόμενη προσδοκία κτήσης τέτοιων, γενικώς, οικονομικών αγαθών. Βλάβη δε της περιουσίας είναι η μείωσή της, που επέρχεται με τη μεταβίβαση πράγματος ή παροχής ή με τη διάθεση απαίτησης ή δικαιώματος ή με την πληρωμή σε χρήμα, δηλαδή η επί έλαττον διαφορά μεταξύ

της χρηματικής αξίας του συνόλου της περιουσίας, πριν από τη διάθεσή της και της αξίας της περιουσίας, που απομένει μετά τη διάθεσή της από τον δράστη. Περιουσιακή βλάβη στην απιστία, όπως και επί απάτης, μπορεί να συνιστά και η συγκεκριμένη διακινδύνευση της υπό διαχείριση περιουσίας, όταν προκαλεί βέβαιη μείωση της ενεστώσας αξίας αυτής, έτσι ώστε να μπορεί να αποτιμηθεί ως ήδη επελθούσα βλάβη. Μεταξύ της συμπεριφοράς του δράστη και της περιουσιακής ζημίας απαιτείται αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος, κατά τη θεωρία του ισοδυνάμου των όρων. Προσθέτως, μεταξύ της παράβασης των κανόνων επιμελούς διαχείρισης και της ζημίας απαιτείται και συνάφεια κινδύνου. Η ζημία, δηλαδή, θα πρέπει να είναι πραγμάτωση εκείνου ακριβώς του κινδύνου, που έθεσε ο δράστης, όταν εν γνώσει του παρέβη τους κανόνες της επιμελούς διαχείρισης. Αν, αντιθέτως, είναι πραγμάτωση άλλου κινδύνου, δεν στοιχειοθετείται απιστία, έστω και αν συντρέχουν όλα τα στοιχεία της. Πρέπει, δηλαδή, η περιουσιακή ζημία να οφείλεται όχι απλώς στην συμπεριφορά του δράστη, αλλά στην παράβαση των κανόνων της επιμελούς διαχείρισης. (ΑΠ 1209/2023).

Διακεκριμένη μορφή του εγκλήματος έχουμε στην περίπτωση που η ζημιά στρέφεται κατά της περιουσίας του Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ και υπερβαίνει τις 120 χιλ. €. Ωστόσο, κατά το άρ. 26 παρ. 3 ν. 4689/2020 η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 390 του Π.Κ. εφαρμόζεται και όταν το προβλεπόμενο σ' αυτές ποινικό αδίκημα στρέφεται κατά της Ε.Ε. Συνεπώς, η κακουργηματική μορφή του εγκλήματος τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση της απιστίας κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε., υπό τον όρο βέβαια ότι η ζημία υπερβαίνει το όριο των 120 χιλ. ευρώ. Μάλιστα, το ιδιαίτερο ενδιαφέρον του νομοθέτη στην περίπτωση αυτή για την τιμώρηση του δράστη, αποτυπώνεται στην πρόβλεψη μακρύτερης η παραγραφής, δηλ. 20 ετών (αντί των 15, κατά το άρ. 111 § 2 ΠΚ).

Υποκειμενικώς απαιτείται δόλος, που πρέπει να είναι άμεσος, καθόσον η διατύπωση του παραπάνω άρθρου, είναι "με γνώση" (άρθρο 27 § 2 ΠΚ), ήτοι πρόκειται για έγκλημα υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης, η οποία περιλαμβάνει τη γνώση και τη θέληση επαγωγής της ζημίας, δηλαδή της βλάβης της περιουσίας, αρκούσης και πιθανότητας ως προς την επέλευση του κινδύνου, ενώ τα κίνητρα και ο περαιτέρω σκοπός είναι αδιάφορα και δεν απαιτείται σκοπός

οφέλους. Τέλος, η ζημία πρέπει να οφείλεται στην παραβίαση των κανόνων της επιμελούς διαχείρισης (ΑΠ 593/2019).

Έτι περαιτέρω, από τη διάταξη του άρθρου 390 προκύπτει ότι η στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της απιστίας μπορεί να γίνει με πράξη ή και με παράλειψη, θα πρέπει, δηλαδή, η ζημία να επέλθει από διαχειριστική πράξη ή και παράλειψη του δράστη, κατά κατάχρηση της έναντι τρίτων αντιπροσωπευτικής εξουσίας του (ΑΠ 1209/2023, ΑΠ 523/2022, ΑΠ 479/2021).

Άρθρο 21 παρ. 2 Ν 4689/2020

2. Για τους σκοπούς του παρόντος μέρους ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) Ως «οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης» νοείται το σύνολο των εσόδων, δαπανών και στοιχείων ενεργητικού που καλύπτονται, αποκτώνται μέσω ή οφείλονται: i) στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ii) στους προϋπολογισμούς των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν ιδρυθεί δυνάμει των Συνθηκών ή στους προϋπολογισμούς, των οποίων αυτά ασκούν, άμεσα ή έμμεσα, την εποπτεία.

β) Ως «νομικό πρόσωπο» νοείται μια οντότητα που διαθέτει νομική προσωπικότητα σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο, εξαιρουμένων των κρατών ή των δημόσιων φορέων κατά την άσκηση κρατικής εξουσίας και των δημόσιων διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 24 παρ 4 Ν. 4689/2020

4. Όποιος, στο πλαίσιο της εμπιστευμένης σε αυτόν διαχείρισης πόρων και περιουσιακών στοιχείων του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των προϋπολογισμών των κάθε είδους οργάνων και οργανισμών της διαχειρίζεται τους οικείους πόρους κατά παράβαση των κανόνων επιμελούς διαχείρισης ή ιδιοποιείται παράνομα ή χρησιμοποιεί κατ' απόκλιση από τον νόμιμα καθορισμένο σκοπό τους τα οικεία περιουσιακά στοιχεία, ζημιώνοντας με αυτόν τον τρόπο τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τιμωρείται με φυλάκιση, εκτός αν η πράξη τιμωρείται βαρύτερα με βάση τα άρθρα 375 ή 390 Π.Κ..

Άρθρο 26 παρ 1 και 3 Ν. 4689/2020- Γενικές διατάξεις (άρθρο 11 παρ. 4 της Οδηγίας)

1. Τα αδικήματα των άρθρων 23 και 24 του παρόντος μέρους, καθώς και τα αδικήματα των άρθρων 375, 386, 386Α, 386Β και 390 του Π.Κ., όταν αυτά στρέφονται κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συνδέονται με την προσβολή αυτών των συμφερόντων, διώκονται αυτεπάγγελα.

3. Οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 216, της παρ. 5 του άρθρου 242, της παρ. 2 του άρθρου 374, της παρ. 3 του άρθρου 375, της παρ. 2 του άρθρου 386, της παρ. 3 του άρθρου 386Α και της παρ. 2 του άρθρου 390 του Π.Κ. εφαρμόζονται και όταν το προβλεπόμενο σ αυτές ποινικό αδίκημα στρέφεται άμεσα κατά του νομικού προσώπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του νομικού προσώπου οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ιδρύθηκαν με βάση τις Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

VII. ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑ

Σπυρίδων - Παναγιώτης Λιβανός

VII.1. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, αλλά και όλα όσα εκτέθηκαν ως άνω, υπάρχουν ενδείξεις ότι στενοί συνεργάτες του κ. Λιβανού φέρονται να άσκησαν συχνά παρεμβάσεις σε υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ και κυρίως (αλλά όχι αποκλειστικά) στον τ. Πρόεδρο του Οργανισμού, ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΜΕΛΑ, ιδιότητα που κατείχε για το διάστημα από 16/03/2021 έως 21/07/2022, με σκοπό την εξυπηρέτηση παραγωγών-φίλων του Υπουργού. Ειδικότερα, φέρονται να παρενέβησαν σε υπηρεσιακές διαδικασίες του ΟΠΕΚΕΠΕ και συγκεκριμένα προέβησαν σε ενέργειες αποτροπής διενέργειας αποτελεσματικών ελέγχων, προκειμένου να μην εντοπιστούν τυχόν ατασθαλίες/απάτες, να διευθετηθεί αίτημα μεταφοράς δικαιωμάτων που ακυρώθηκε και αφορά μια οικογένεια, τα μέλη της οποίας διατηρούν στο Αγρίνιο Τυροκομική μονάδα και είναι υποστηρικτές του Μητσοτάκη. Παράλληλα, φέρονται να παρενέβησαν με σκοπό να συμπεριληφθούν αιτούντες που δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις των προγραμμάτων ενισχύσεων και κατ' επέκταση των σχετικών πληρωμών, με σκοπό την τροποποίηση αίτησης-δήλωση ενδιαφερόμενου ως ιδιοκτήτη αγροτεμαχίων, ενώ στην πραγματικότητα έχει συνάψει μισθωτήρια καθώς και να προέβησαν σε ενέργειες αποτροπής ανακτήσεων αχρεωστήτως καταβληθέντων (μη δικαιούμενων) πληρωμών. Σε κάθε περίπτωση ο Υπουργός είναι υπεύθυνος

για την επιλογή και την εποπτεία των συνεργατών του, δεδομένου δε ότι οι στενοί συνεργάτες του Υπουργού επικοινωνούσαν και ενεργούσαν επικαλούμενοι το όνομα του Υπουργού, θα πρέπει να διερευνηθεί αν και εφόσον ενεργούσαν αντ' αυτού, δεδομένης και της υφιστάμενης ιεραρχικής σχέσης που καθιστά την "άγνοια" δύσκολο να αποδειχθεί. Εν προκειμένω, θα πρέπει να διερευνηθεί οποιαδήποτε σύνδεση της δικής του βούλησης με τις ενέργειες των συνεργατών του, αν δηλαδή έγινε με δική του εντολή, ανοχή ή παρότρυνση, κατ επέκταση πιθανή ηθική αυτοουργία ή συμμετοχή σε πράξεις που ζημιώνουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

VII.1.α Υπόθεση δύο κτηνοτρόφων – καθυστέρηση/αποδυνάμωση ελέγχου:

Όπως προαναφέρθηκε, σε συνομιλία του κ. Μελά με συνεργάτη του κ. Λιβανού, ζητείται από τον τελευταίο να καθυστερήσει επιτόπιος έλεγχος για δύο παραγωγούς, επειδή είχαν πρόβλημα με τον αριθμό των ζώων, με κίνδυνο να βρεθούν αναντιστοιχίες. Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν ως άνω παρατεθεί, συζητούνται παρεμβάσεις προκειμένου να σταματήσει ο επικείμενος έλεγχος, να τοποθετηθούν ενώτια σε ζώα, να προσαρμοστούν τα στοιχεία αργότερα, να περιοριστούν οι επιπτώσεις ή οι κυρώσεις, κατά συνέπεια παρεμβάσεις για να αλλοιωθεί ή να καταστεί αναποτελεσματικός ο έλεγχος, προκειμένου να μην εντοπιστούν τυχόν ατασθαλίες/απάτες και χαθούν ενισχύσεις.

Όπως αποδεικνύεται και από την έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας για τους δύο παραγωγούς από τον έλεγχο που διενεργήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2019 διαπιστώθηκε μικρότερος αριθμός επιλέξιμων προβάτων σε σχέση με τον αρχικά από τους ίδιους παραγωγούς δηλωθέντα, χωρίς μάλιστα να επέλθουν κυρώσεις. Τόσο από την ίδια την επικοινωνία μεταξύ Μελά και Κ.Ν. (στενού συνεργάτη του Λιβανού), όσο και την πρόταση των εντεταλμένων ευρωπαϊών Εισαγγελέων είναι εμφανές ότι έχει προκληθεί η απόφαση στον αρμόδιο υπάλληλο της Διοίκησης κατά παρέκκλιση από τη νόμιμη διαδικασία, καθώς ο ΝΙΚΟΛΟΥΖΟΣ πληροφορεί τον ΜΕΛΑ ότι θα πει στους ελεγκτές να βοηθήσουν όσο μπορούν, με τους δύο να συμφωνούν ότι τον Δεκέμβρη οι παραγωγοί μπορούν να αλλάξουν τον αριθμό των ζώων σύμφωνα με τα ευρήματα του

ελέγχου. Τα ευρήματα της έρευνας αυτής σε συνδυασμό με την ενημέρωση που είχε δώσει ο Μελάς στον στενό συνεργάτη του Υπουργού και συγκεκριμένα ο ισχυρισμός του ότι βρήκε τρόπο να λύσει το ζήτημα ως εξής: “Είτε θα μεσολαβήσει η διαπιστωτική πράξη του ΟΠΕΚΕΠΕ η οποία θα εκδοθεί το Δεκέμβρη και με βάση τα ευρήματά της θα διορθωθεί τότε ο αριθμός των ζώων, σε ποσοστό τέτοιο, που να μην υπάρξουν κυρώσεις” εγείρουν ερωτήματα για το κατά πόσο αντικειμενική και ακριβής μπορεί να θεωρηθεί η διαπίστωση του ελέγχου ή κατευθυνόμενη για να υπάρξει εκ των υστέρων τροποποίηση, καθώς άμεσα υπονοείται ότι τα ευρήματα του ελέγχου θα είναι τέτοια ώστε οι διορθώσεις που θα προκύψουν στον αριθμό των ζώων να είναι στο εύρος απόκλισης που δεν επισύρουν κυρώσεις.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις που εν προκειμένω τυγχάνουν εφαρμογής, αναφέρεται ότι:

Βάσει του αρ. 59, παρ.6 του ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) αριθ. 1306/2013, περί των Γενικών Αρχών των Ελέγχων, «Σε περιπτώσεις που προβλέπει η Επιτροπή βάσει του άρθρου 62 παράγραφος 2 στοιχείο η), οι αιτήσεις ενίσχυσης και οι αιτήσεις πληρωμής ή άλλες κοινοποιήσεις, αιτήσεις ή αιτήματα μπορούν να διορθώνονται και να προσαρμόζονται μετά την υποβολή τους σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων τα οποία αναγνωρίζει η αρμόδια αρχή.»

Βάσει του αρ.41, παρ.2 και 4 της ΚΥΑ 104/7056/15-ΦΕΚ 147B/22-01-2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, περί Τροποποιήσεων της Ενιαίας Ενίσχυσης, «2. Οι τροποποιήσεις που επέρχονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 κοινοποιούνται στην αρμόδια αρχή εγγράφως ή και ηλεκτρονικά έως την 31η Μαΐου του σχετικού ημερολογιακού έτους.» και « 4. Εάν η αρμόδια αρχή έχει ήδη ενημερώσει τον δικαιούχο για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης στην ενιαία αίτηση ή στην αίτηση πληρωμής ή εάν έχει ειδοποιήσει τον δικαιούχο για την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο ή εάν ο επιτόπιος έλεγχος αποκαλύψει τυχόν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, δεν επιτρέπονται τροποποιήσεις σύμφωνα με την παράγραφο 1 για τα αγροτεμάχια που αφορούν οι περιπτώσεις μη συμμόρφωσης.» καθώς και βάσει του αρ. 42 περί Διορθώσεων και Αναπροσαρμογών Προφανών Σφαλμάτων, «Η ενιαία αίτηση και τυχόν δικαιολογητικά έγγραφα που παρέχει ο δικαιούχος μπορούν να διορθώνονται και να προσαρμόζονται ανά πάσα στιγμή μετά την υποβολή τους

σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων και υπό την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος ενήργησε καλή τη πίστη. Η αρμόδια αρχή δύναται να αναγνωρίζει προφανή σφάλματα μόνον εφόσον μπορούν να διαπιστωθούν απευθείας στο πλαίσιο τυπικού ελέγχου των στοιχείων που περιλαμβάνονται στα έγγραφα τα οποία αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο.».

Βάσει των όσων αναφέρονται υπό 3.5 - ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΠΡΟΦΑΝΩΝ ΣΦΑΛΜΑΤΩΝ, της Εγκυκλίου ΟΠΕΚΕΠΕ, που αφορά τις «Διαδικασίες χορήγησης ενισχύσεων βάσει Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Αιτήσεων (ΟΣΔΕ) έτους 2021», με ΑΔΑ: 9Β9746ΨΧΞΧ-ΟΔΙ (με ημερομηνία 27/05/2021, Αρ. Πρωτ.: 32153) «1. Οι αιτήσεις ενίσχυσης, οι αιτήσεις στήριξης ή αιτήσεις πληρωμής και τυχόν δικαιολογητικά έγγραφα που παρέχει ο/η δικαιούχος μπορούν να διορθώνονται και να προσαρμόζονται ανά πάσα στιγμή μετά την υποβολή τους σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων τα οποία αναγνωρίζει η αρμόδια αρχή βάσει συνολικής αξιολόγησης της συγκεκριμένης περίπτωσης και υπό την προϋπόθεση ότι ο/η δικαιούχος ενήργησε καλή την πίστη. Η αρμόδια αρχή δύναται να αναγνωρίζει προφανή σφάλματα μόνον εφόσον μπορούν να διαπιστωθούν απευθείας στο πλαίσιο τυπικού ελέγχου των στοιχείων που περιλαμβάνονται στα δικαιολογητικά έγγραφα. Η διόρθωση τέτοιων σφαλμάτων είναι δυνατή για ακούσια λάθη που δεν υποκρύπτουν δόλο. Ο ελεγκτής πρέπει να είναι πεπεισμένος ότι ο/η γεωργός έχει ενεργήσει καλή τη πίστη. Πρέπει να αποκλείεται κάθε περίπτωση απάτης και αυτός που οφείλει πρώτος να αποδείξει ότι πρόκειται για προφανές λάθος είναι ο ίδιος ο/η γεωργός. Αν ο/η γεωργός διαπράξει το ίδιο ή παρόμοιο λάθος περισσότερες από μία φορές, οι πιθανότητες να πρόκειται για προφανές λάθος είναι πολύ πιο περιορισμένες. Οι γεωργοί που, για οποιοδήποτε λόγο, επιθυμούν να μεταβάλουν στοιχεία των αιτήσεών τους, στο πλαίσιο διόρθωσης προφανών σφαλμάτων, υποβάλλουν σχετικό ηλεκτρονικό αίτημα μέσω των Κέντρων Υποβολής Δήλωσης, που απευθύνεται στις αρμόδιες Περιφερειακές Διευθύνσεις και Μονάδες του ΟΠΕΚΕΠΕ, συνοδευόμενο με τα κατά περίπτωση απαραίτητα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης. Οι Π.Δ. προβαίνουν σε έλεγχο του αιτήματος και προχωρούν σε έγκριση ή απόρριψη της/των μεταβολής/ών της. Στην περίπτωση που ο έλεγχος των δικαιολογητικών δεν μπορεί να οδηγήσει σε ασφαλές αποτέλεσμα, οι ελεγκτές μπορούν να προβούν σε επιτόπιο έλεγχο. Σε περίπτωση μη αποδοχής της ανάγκης διόρθωσης (υπό την έννοια του

προφανούς λάθους), δεν πραγματοποιείται καμία αλλαγή και ενημερώνεται με κάθε πρόσφορο μέσο ο/η παραγωγός. Λεπτομέρειες για τις διορθώσεις της ενιαίας αίτησης λόγω προφανών σφαλμάτων, περιγράφονται αναλυτικά σε εγκυκλίους του ΟΠΕΚΕΠΕ.» καθώς και υπό 8.1- ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΚΥΡΩΣΕΩΝ, της ίδιας Εγκυκλίου, « 1. Δεν επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις: α) όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε ανωτέρα βία, β) όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε προφανή σφάλματα, γ) όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε σφάλμα της αρμόδιας αρχής ή άλλης αρχής και εφόσον το σφάλμα δεν μπορούσε να εντοπιστεί εύλογα από το πρόσωπο το οποίο αφορά η διοικητική κύρωση, δ) όταν το συγκεκριμένο πρόσωπο μπορεί να πείσει την αρμόδια αρχή ότι δεν ευθύνεται για τη μη συμμόρφωση προς τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή εάν η αρμόδια αρχή πεισθεί άλλως ότι δεν ευθύνεται το συγκεκριμένο πρόσωπο, 2. Οι διοικητικές κυρώσεις δεν επιβάλλονται για εκείνα τα στοιχεία της αίτησης ενίσχυσης ως προς τα οποία ο/η δικαιούχος ενημερώνει εγγράφως την αρμόδια αρχή ότι η αίτηση ενίσχυσης είναι ανακριβής ή κατέστη ανακριβής μετά την υποβολή της, υπό τον όρο ότι η αρμόδια αρχή δεν έχει γνωστοποιήσει στον/στην δικαιούχο την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο και δεν τον έχει ήδη ενημερώσει σχετικά με τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης όσον αφορά την αίτηση ενίσχυσης ή την αίτηση πληρωμής. 3. Η αναφερόμενη στο στοιχείο 2 ενημέρωση από τον/την δικαιούχο έχει ως αποτέλεσμα την προσαρμογή της αίτησης ενίσχυσης ή της αίτησης πληρωμής στην πραγματική κατάσταση.»

Βάσει του αρ. 17, παρ.5, της ΚΥΑ 519/135068/23-ΦΕΚ 3071B/9-5-2023, περί Τροποποιήσεων της Ενιαίας Αίτησης, παρατίθεται το ίδιο κείμενο που επαναλαμβάνεται κατ' έτος, «5. Εάν η αρμόδια αρχή έχει ήδη ενημερώσει τον δικαιούχο για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης στην ΕΑΕ ή στην αίτηση πληρωμής ή εάν έχει ειδοποιήσει τον δικαιούχο για την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο ή εάν ο επιτόπιος έλεγχος αποκαλύψει τυχόν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, δεν επιτρέπονται τροποποιήσεις σύμφωνα με την παρ. 1 για τα αγροτεμάχια που αφορούν οι περιπτώσεις μη συμμόρφωσης.»

Τέλος βάσει της με αρ. 1217/264725 (ΦΕΚB'4585/05-10-2021) απόφασης τροποποίησης της ΚΥΑ 873/55993/20.05.2025 του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και

Ενέργειας «Κατανομή βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους της χώρας» (Β' 942), στο άρθρο 8 της τελευταίας, προστέθηκε παρ. 8 ως εξής: «8. Το ζωικό κεφάλαιο του άρθρου 3, αν μετά από τους επιτόπιους ελέγχους βρεθεί μειωμένο: α) Σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50%, η κατανομή του επόμενου έτους ανακαλείται. β) Σε ποσοστό από 20% έως και 50%, η κατανομή του επόμενου έτους μειώνεται κατά ποσοστό 50% από αυτή που απαιτείται για την ενεργοποίηση δικαιωμάτων βοσκότοπου. γ) Σε ποσοστό μικρότερο του 20% έως και 10%, η κατανομή του επόμενου έτους μειώνεται κατά ποσοστό 20% από αυτή που απαιτείται για την ενεργοποίηση δικαιωμάτων βοσκότοπου. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ προβαίνει σε ετήσιο έλεγχο των προϋποθέσεων.»

Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις συνάγεται ότι και για τους δύο κτηνοτρόφους, κατόπιν διενέργειας του από 27/09/2021 επιτοπίου ελέγχου και σύμφωνα με τις διαπιστώσεις αυτού, το πραγματικό ζωικό κεφάλαιό τους, βρέθηκε μειωμένο σε σχέση με το δηλωθέν, σε ποσοστό απόκλισης τέτοιο, που θα έπρεπε να ενεργοποιηθεί η διάταξη του αρ. 8 της ΚΥΑ 873/55993/20.05.2015. Αντιθέτως δεν προκύπτει ότι επεβλήθησαν οι προβλεπόμενες κυρώσεις, ενώ οι τροποποιητικές δηλώσεις που υπεβλήθησαν εκ των υστέρων και εγκρίθηκαν δεν φαίνεται να πληρούν τις προϋποθέσεις των οικείων διατάξεων, περί επιτρεπομένων διορθώσεων προφανών σφαλμάτων. Σημειώνεται δε, ότι από το ιστορικό της έρευνας των Ευρωπαϊκών Εισαγγελέων, το ίδιο φαίνεται να έχει συμβεί και για τη βασική ενίσχυση του έτους 2021, η οποία εισπράχθηκε παρά τις διαπιστωθείσες αποκλίσεις, απουσία επιβολής κυρώσεων (βλ. αναλυτικά υπό IV.2.A της παρούσης). Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά η παρέμβαση των εμπλεκόμενων προσώπων στη διαδικασία φέρεται να είναι καθοριστική για το ποσό ενίσχυσης που εισέπραξαν αδικαιολογήτως οι ανωτέρω κτηνοτρόφοι, επιφέροντας ζημία σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και χρήζει περεταίρω διερεύνησης.

VII.1.β. Υπόθεση που αφορά μεταβίβαση δικαιωμάτων

Σε έτερη υπόθεση, είχε γίνει μεταβίβαση δικαιωμάτων από τη μητέρα στον γιο, αλλά εν συνεχεία κινήθηκε διαδικασία ακύρωσης της μεταβίβασης. Σύμφωνα και με την πρόταση των εντεταλμένων Ευρωπαϊκών Εισαγγελέων, στάλθηκε

email-οδηγία από τον Πρόεδρο Δ. Μελά να γίνει δεκτό το αίτημα ακύρωσης, το αίτημα εγκρίθηκε, προφανώς κατά παρέκκλιση, με αποτέλεσμα να συνεχιστεί κατοχή/διατήρηση δικαιωμάτων με τρόπο που επηρέαζε τις πληρωμές. Η ουσία της υπόθεσης έγκειται στην παρέμβαση που πραγματοποιήθηκε στο αρχικώς υποβληθέν αίτημα μεταφοράς δικαιωμάτων, καθώς η μη ακύρωση του αρχικού εγκριθέντος αιτήματος μεταφοράς βασικών δικαιωμάτων ενίσχυσης, θα είχε ως αποτέλεσμα μηδενικές πληρωμές για το 2021 και για τους δύο δικαιούχους, δεδομένου αφενός ότι η πρώτη δήλωσε ότι είναι κτηνοτρόφος και αιτήθηκε για τη βασική ενίσχυση, προϋπόθεση της οποίας είναι η ενεργοποίηση των βασικών δικαιωμάτων, παρά το γεγονός όμως ότι για το ίδιο έτος είχε γίνει αίτημα για μεταφορά του συνόλου των δικαιωμάτων της και αφετέρου ότι ο δεύτερος δεν δήλωσε ότι είναι κτηνοτρόφος, οπότε τα μεταφερόμενα δικαιώματα δεν θα μπορούσαν να ενεργοποιηθούν.

VII.1.γ. Υπόθεση που αφορά σε δήλωση παραγωγού ως ιδιοκτήτη αγροτεμαχίων, ενώ στην πραγματικότητα έχει συνάψει μισθωτήρια

Στενός συνεργάτης του Υπουργού ζητά από τον Μελά να διευθετήσει ζήτημα και συγκεκριμένα να τροποποιηθεί αίτηση ενός παραγωγού, ο οποίος δηλώνει ιδιοκτήτης αγροτεμαχίων, ενώ στην πραγματικότητα έχει συνάψει μισθωτήρια, ζητώντας τροποποίηση της αίτησης. Μάλιστα ο συγκεκριμένος συνεργάτης του Υπουργού, φέρεται να αποδέχεται το ενδεχόμενο απάτης εκ μέρους του παραγωγού, καθώς όπως ισχυρίζεται στον Μελά, δεν γνωρίζει εάν πρόκειται για απάτη ή όχι, αλλά επιμένει την διευθέτηση του ζητήματος σημειώνοντας ότι θα καταστραφεί το γραφείο που την υπέβαλε εάν δεν διορθωθεί, αδιαφορώντας πλήρως για το ενδεχόμενο διάπραξης απάτης στη συγκεκριμένη υπόθεση.

VII.1.δ. Υπόθεση που αφορά 37 βιοκαλλιεργητές του Νομού Σερρών

Αναφορικά με το ζήτημα πληρωμής 37 βιοκαλλιεργητών του Νομού Σερρών, κατά την οποία γίνεται αναφορά στον Βουλευτή Σερρών της ΝΔ, ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ, ο οποίος έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον, καθώς και σε άλλο ένα πρόσωπο που τον αφορά η υπόθεση, ο Κ.Ν., στενός συνεργάτης του τότε Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων κ. Λιβανού, ζητά να ικανοποιηθεί το σχετικό αίτημα, επισημαίνοντας ότι δεν πρόκειται για κρατικά χρήματα. Ο Μελάς επιβεβαιώνει ότι πρόκειται όντως για κρατικά χρήματα, απαντώντας εν

συνεχεία με κυνισμό σε ερώτημα του στενού συνεργάτη του κ.Λιβανού, για το αν υφίσταται πρόβλημα με αυτό, ότι δεν υπάρχει. Τόσο ο στενός συνεργάτης του κ. Λιβανού, όσο και ο Μελάς συζητούν κάθε δυνατό τρόπο προκειμένου να ενημερωθεί ο ΟΠΕΚΕΠΕ ότι η ιεραρχική προσφυγή που έχει υποβληθεί για την διευθέτηση του ζητήματος των 37 βιοκαλλιεργητών, έχει γίνει δεκτή από τον Υπουργό, με σκοπό να προχωρήσει η πληρωμή.

Η συγκεκριμένη υπόθεση προς διερεύνηση αφορά την εν τέλει καταβολή ενισχύσεων σε 37 βιοκαλλιεργητές, οι οποίοι ωστόσο είχαν αρχικώς υποβάλει εκπροθέσμως την νόμιμη σύμβαση με Σύμβουλο, από την οποία οφείλουν να καλύπτονται κατ' έτος, κατά τα οριζόμενα στη σχετική ΚΥΑ 2848/145689/28-12-2016 (ΦΕΚ Β 4310 30.12.2016) Καθορισμός πλαισίου εφαρμογής του Μέτρου 11 «Βιολογικές καλλιέργειες» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και ειδικότερα βάσει του αρ.8 παρ. Δ. Ως εκ τούτου, η πληρωμή των ενισχύσεών τους απορρίφθηκε με τον αντίστοιχο κωδικό σφάλματος για εκπρόθεσμη υποβολή της σύμβασης με Σύμβουλο, με τους βιοκαλλιεργητές να καταθέτουν στην αρμόδια επιτροπή αίτημα για επανεξέταση της εκπρόθεσμης υποβολής του δικαιολογητικού προβάλλοντας λόγους ανωτέρας βίας (ένσταση). Το εν λόγω αίτημα ωστόσο δεν έγινε δεκτό και για το λόγο αυτό υπέβαλαν Ιεραρχική Προσφυγή προς τον αρμόδιο Υπουργό. Από τις επικοινωνίες των στενών συνεργατών του κ. Λιβανού με τον κ. Μελά, προκύπτει η πρόθεσή τους για παρέμβαση και διευθέτηση του ζητήματος. Η παρέμβαση αυτή μάλιστα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί καθοριστική για την έκβαση της υπόθεσης, καθώς φαίνεται ότι η αποδοχή της σχετικής Ιεραρχικής Προσφυγής έγινε χωρίς να υφίσταται λόγος ανωτέρας βίας, ούτε να έχει προκύψει κάποιο νεότερο από την απόρριψη της ένστασης στοιχείο. Κατ' επέκταση λειτουργεί τεχνηέντως, ως μέσο παράκαμψης της από 20/05/21 προηγούμενης απόρριψης, από την αρμόδια επιτροπή, του υποβληθέντος αιτήματος για λόγους ανωτέρας βίας, με σκοπό να παρακαμφθεί ο σκόπελος της εκπρόθεσμης υποβολής της σύμβασης με Σύμβουλο και τελικά να πληρωθούν οι μη καταβληθείσες ως τότε ενισχύσεις του Μέτρου 11, για το σύνολο των παραγωγών, ποσό που ανήλθε στις 224.686,58€ .

VII.1.ε. Υπόθεση παραγωγού από το Νεοχώρι Αιτωλοακαρνανίας

Στη συγκεκριμένη υπόθεση υπήρξε τηλεφωνική επικοινωνία του Διευθυντή του Ιδιαίτερου Γραφείου του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο οποίος ενδιαφέρεται να μάθει «αν σώζεται», πρόσωπο που αναφέρει ότι είναι φίλος του Υπουργού. Ο Μελάς απαντάει ότι «εφόσον είναι καλλιεργητής θα τον σώσουμε σίγουρα.» Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι όπως προκύπτει από τη σχετική επισύνδεση, φαίνεται ότι σύμφωνα με διενεργηθέντα επιτόπιο έλεγχο δε διαπιστώθηκε τίποτα που να υποδηλώνει τη δραστηριότητά του φυσικού αυτού προσώπου ως καλλιεργητή, καθώς όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο ίδιος ο Μελάς, δε διαπιστώθηκαν «ούτε τιμολόγια, ούτε αγορά σπόρων, ούτε πωλήσεις, τίποτα απολύτως...». Επιπλέον σύμφωνα με τα όσα προέκυψαν από τη σχετική εισαγγελική έρευνα, ο παραγωγός, φέρεται, κατά τα έτη 2019-2024, να έλαβε ενισχύσεις συνολικού ύψους 13.934,98€, για αγροτεμάχιο 3στρ. για το οποίο δήλωσε κωδικό καλλιέργειας σιτηρών. Το ζήτημα ωστόσο που ανέκυψε και χρήζει περαιτέρω διερεύνησης σύμφωνα με τους Ευρωπαίους Εισαγγελείς, είναι με ποια κριτήρια τελικά κατεβλήθησαν οι ενισχύσεις, δεδομένου ότι το εν λόγω αγροτεμάχιο είχε αρχικώς απορριφθεί από τον χωρικό διασταυρωτικό έλεγχο, ως κατηγορία βοσκότοπου μηδενικής επιλεξιμότητας, και σύμφωνα με τα οριζόμενα στην σχετική εγκύκλιο με αρ. 32153/27-05-2021- Εγκύκλιος περί διαδικασιών χορήγησης ενισχύσεων βάσει ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης αιτήσεων έτους 2021, όταν ψηφιοποιείται αγροτεμάχιο εντός περιοχής με μηδενικό βαθμό επιλεξιμότητας, το αγροτεμάχιο αυτό θεωρείται μη επιλέξιμο ανεξαρτήτως εάν δηλωθεί ή όχι κωδικός καλλιέργειας σιτηρών.

VII.1.ζ. Υπόθεση παραγωγών από το Μουζάκι Καρδίτσας

Πρόκειται για υπόθεση τριών παραγωγών από το Μουζάκι Καρδίτσας κατά την οποία ο στενός συνεργάτης του Υπουργού ζητά από τον Μελά, να μην ενεργοποιηθεί η διαδικασία ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών ενισχύσεων, προσθέτοντας ότι με κάποιο τρόπο έχουν αδικηθεί και θα προβούν σε νόμιμες ενέργειες. Από τα όσα αναφέρονται στην επισύνδεση πρόκειται για ευθεία παρέμβαση στη διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων η οποία χρήζει διερεύνησης.

VII.5. Η κα Φωτεινή Αραμπατζή φέρεται να άσκησε παρεμβάσεις με σκοπό να εξασφαλίσει την πληρωμή αιτήσεων που δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις, καθώς και για να σταματήσουν έλεγχοι που αφορούν δικούς της ανθρώπους. Συγκεκριμένα ως προς την περίπτωση των τριών κτηνοτρόφων από την Αγγίστα Σερρών, που επρόκειτο να ελεγχθούν από την Περιφερειακή Διεύθυνση ΟΠΕΚΕΠΕ Θεσσαλονίκης, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η κα Αραμπατζή ήξερε εκ των προτέρων για τον έλεγχο, αλλά, επιπροσθέτως, διαμαρτύρεται γιατί είχαν ελεγχθεί οι συγκεκριμένοι κτηνοτρόφοι και πέρυσι, στις 7/10/2020. Η κα Αραμπατζή ζητά να μεταφερθεί χρονικά ο έλεγχος και να μην αντιμετωπιστούν αυστηρά στον έλεγχο με τον κ. Μελά να απαντά ότι θα επικοινωνήσει με την αρμόδια περιφερειακή διεύθυνση.

VIII. ΥΠΑΓΩΓΗ

VIII.1. Ο κ. Σπήλιος Λιβανός πρέπει να διερευνηθεί, αν με πράξεις και παραλείψεις του, εκμεταλλεόμενος και καταχρώμενος την θέση ευθύνης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τις αποκλειστικές εκ του νόμου και της θέσεώς του αρμοδιότητες, τέλεσε το αδίκημα της ηθικής αυτοουργίας σε απιστία κατ εξακολούθηση καθώς υπάρχουν ενδείξεις ότι στενοί συνεργάτες του φέρονται να άσκησαν συχνά παρεμβάσεις σε υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ και κυρίως (αλλά όχι αποκλειστικά) στον τ. Πρόεδρο του Οργανισμού, ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΜΕΛΑ, ιδιότητα που κατείχε για το διάστημα από 16/03/2021 έως 21/07/2022, με σκοπό την εξυπηρέτηση παραγωγών-φίλων του Υπουργού. Ειδικότερα, με βάση όλα όσα έχουν ήδη σημειωθεί τα ως άνω πρόσωπα, φέρονται να προέβησαν σε ενέργειες αποτροπής διενέργειας αποτελεσματικών ελέγχων καθώς και στην κατεύθυνση ενεργειών των ελεγχόμενων προσώπων, προκειμένου να μην εντοπιστούν τυχόν ατασθαλίες/απάτες. Επίσης φέρονται να άσκησαν πιέσεις/παρεμβάσεις προς τους αρμόδιους υπαλλήλους, με σκοπό την τροποποίηση δηλωθέντων στοιχείων-αποδεχόμενοι το ενδεχόμενο αυτά να είναι απολύτως ανακριβή-, την έγκριση αιτήσεων ακύρωσης ή μεταφοράς δικαιωμάτων ενισχύσεων που ενδεχομένως δεν ήταν επιτρεπτές καθώς και την αναβολή διαδικασιών ανάκτησης (μη δικαιούμενων) ενισχύσεων. Τέλος υπήρξαν περιπτώσεις κατά τις οποίες τα ανωτέρω πρόσωπα φέρονται να άσκησαν παρέμβαση προκειμένου να καταβληθούν αδικαιολόγητες ενισχύσεις για τις οποίες είτε δεν πληρούνταν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, είτε υπήρξε εκπρόθεσμη

καταβολή των προαπαιτούμενων δικαιολογητικών με βάση τις οικείες διατάξεις. Σε κάθε περίπτωση ο Υπουργός είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για την επιλογή και την εποπτεία των συνεργατών του, για την οποία οφείλει να δείχνει τη δέουσα επιμέλεια, και ταυτοχρόνως δεδομένου ότι οι στενοί συνεργάτες του επικοινωνούσαν και ενεργούσαν επικαλούμενοι το όνομα του Υπουργού, θα πρέπει να διερευνηθεί αν και εφόσον ενεργούσαν αντ' αυτού.

Όπως έχει κριθεί από το Ειδικό Δικαστήριο η ποινική ευθύνη υπουργού μπορεί να θεμελιωθεί μέσω άτυπων παρεμβάσεων και χρήσης τρίτων προσώπων, χωρίς ανάγκη ύπαρξης ρητής εντολής. Το Δικαστήριο δέχεται τη χρήση τρίτων προσώπων για επίτευξη συγκεκριμένου σκοπού και επιβεβαιώνει τη δυνατότητα: το ενδεχόμενο στοιχειοθέτησης της ηθικής αυτουργίας χωρίς άμεση επαφή καθώς αρκεί η αποδεδειγμένη επιρροή, η οποία μπορεί να λάβει διάφορες μορφές. Το ενδιαμέσο πρόσωπο σε αυτή την περίπτωση, δεν ενεργεί αυτοτελώς αλλά ως φορέας της βούλησης του κατηγορουμένου ηθικού αυτουργού (στενός συνεργάτης = λειτουργικό εργαλείο = δίαυλος = όχι αυτόνομος παράγοντας). Δεν απαιτείται ρητή εντολή του τελευταίου αλλά συνολική συμπεριφορά και παρεμβάσεις που να οδηγούν στο αποτέλεσμα πρόκλησης απόφασης μέσω τρίτου.

Η πρόκληση της απόφασης του φυσικού αυτουργού αποδεικνύεται από το σύνολο των περιστάσεων, ήτοι σαφή χρονική αλληλουχία, παρέμβαση προσώπου απολύτου εμπιστοσύνης του Υπουργού και κυρίως ένα αποτέλεσμα που δεν μπορεί να δικαιολογηθεί υπηρεσιακά. Εν προκειμένω, ο Υπουργός φέρεται να ενεργοποίησε ένα δίκτυο προσώπων, με κεντρικό κρίκο - δίαυλο τους στενούς του συνεργάτες, μέσω των οποίων μεταφέρθηκε η επιθυμητή κατεύθυνση στον Μελά. Σύμφωνα δε με τα όσα έχουν προπαρατεθεί, λαμβάνοντας υπόψη την ιεραρχική/επαγγελματική σχέση του Υπουργού με τους συνεργάτες του που φέρονται να εμπλέκονται, καθώς και το γεγονός ότι οι ίδιοι δεν φαίνεται να δρούσαν με ίδιο σκοπό αλλά στοχεύοντας στο πολιτικό όφελος που θα αποκόμιζε ο Υπουργός, θα πρέπει να διερευνηθεί κατά πόσο γνώριζε το περιεχόμενο των παρεμβάσεων των συνεργατών του, και τις συνέπειές αυτών ως προς τη προκληθείσα ζημία εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε., δεδομένου πάντα ότι οι συνεργάτες του δεν αποτελούν ανεξάρτητους

παράγοντες που ενήργησαν αυθόρμητα, αλλά οι φορείς μεταφοράς της βούλησης του τελευταίου.

VIII.2. Η κα. Φωτεινή Αραμπατζή πρέπει να διερευνηθεί, αν με πράξεις και παραλείψεις της, εκμεταλλευόμενη και καταχρώμενη την θέση ευθύνης της Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τις αποκλειστικές εκ του νόμου και της θέσεώς της αρμοδιότητες, τέλεσε το αδίκημα της ηθικής αυτουργίας σε απιστία κατ' εξακολούθηση, καθώς υπάρχουν ενδείξεις ότι προέβη σε ενέργειες αναφορικά με την αναστολή ελέγχων, με την επίσπευση του χρόνου πληρωμής σε συγκεκριμένα πρόσωπα, και με ευθεία παρέμβαση στον τρόπο διενέργειας επιτόπιου ελέγχου που θα οδηγούσε κατ' επέκταση σε αλλοίωση των αποτελεσμάτων των διαπιστώσεων, καθώς και ότι άσκησε παρεμβάσεις με σκοπό είτε να εξασφαλίσει την πληρωμή αιτήσεων που ενδεχομένως δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις, είτε να σταματήσουν έλεγχοι που αφορούν δικούς της ανθρώπους.

XI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Επειδή, με βάση τη συχνότητα, το ύφος, αλλά και το περιεχόμενο των σχετικών επισυνδέσεων, οι στενοί του συνεργάτες του κ. Λιβανού φέρονται να είχαν συχνές επικοινωνίες με τον κ. Μελά για καθυστέρηση ή «μαλάκωμα» ελέγχων, μεταβιβάσεις δικαιωμάτων, διόρθωση αιτήσεων, αποφυγή συνεπειών και τελικά διατήρηση ή έγκριση ενισχύσεων, δηλαδή παρεμβάσεις που αναφέρθηκαν αναλυτικά ανωτέρω και μπορούσαν να οδηγήσουν σε μη νόμιμες πληρωμές, σε αποφυγή κυρώσεων και κατ' επέκταση ζημία εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό την εξυπηρέτηση παραγωγών-φίλων και ψηφοφόρων του Υπουργού.

Επειδή, θα πρέπει να διερευνηθεί οποιαδήποτε σύνδεση της βούλησης του κ. Λιβανού με τις ενέργειες των συνεργατών του, και κατ' επέκταση πιθανή ηθική αυτουργία ή συμμετοχή σε πράξεις που ζημιώνουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι η στοιχειοθέτηση της τελευταίας δύναται να πραγματοποιηθεί και με τη χρήση ενδιάμεσου προσώπου.

Επειδή, ο Υπουργός είναι υπεύθυνος για την επιλογή και την εποπτεία των συνεργατών του, καθώς και για την επίβλεψη της λειτουργίας του γραφείου του δεδομένου ότι οι εμπλεκόμενοι στενοί συνεργάτες του επικοινωνούσαν και ενεργούσαν επικαλούμενοι το όνομα του τελευταίου, θα πρέπει να διερευνηθεί αν και εφόσον ενεργούσαν αντ' αυτού.

Επειδή, η κα Αραμπατζή φέρεται να άσκησε συχνά παρεμβάσεις σε υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ και κυρίως αλλά όχι αποκλειστικά στον τ. Πρόεδρο του Οργανισμού, Δημήτριο Μελά, με σκοπό να εξασφαλίσει την πληρωμή αιτήσεων που κατά μεγάλη πιθανότητα δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις.

Επειδή, η κα Αραμπατζή φέρεται να προέβη σε ενέργειες αποτροπής διενέργειας αποτελεσματικών ελέγχων, ή και αλλοίωσης του αποτελέσματός τους μέσω διακριτικής μεταχείρισης των ελεγχόμενων, προκειμένου να μην εντοπιστούν τυχόν ατασθαλίες/απάτες, αποδεχόμενη ότι οι παραγωγοί αυτοί θα δικαιούνταν με τον τρόπο αυτόν επιδοτήσεις, χωρίς πιθανώς να τηρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις.

Επειδή, παρά τις ενδείξεις που σύμφωνα με την έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας έχουν προκύψει, εφαρμόζεται ειδικό συνταγματικό και νομικό καθεστώς για αδικήματα που φέρονται να τελέσθηκαν από μέλη της Κυβέρνησης κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Επειδή, για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης αρκεί η αναφορά σε πραγματικά περιστατικά που χρήζουν δικαστικής διερεύνησης και δεν απαιτούνται αποδείξεις ή έστω αποχρώσεις ενδείξεις.

Επειδή, η σύσταση της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης για τον κ. Λιβανό και την κα Αραμπατζή δεν αποτελεί απλώς τυπική υποχρέωση, αλλά επιβεβλημένη πολιτική πράξη ακεραιότητας και θάρρους, η οποία επιτρέπει στη Βουλή να επιδείξει ότι η διαφάνεια, η λογοδοσία και η ισονομία εφαρμόζονται καθολικά και χωρίς εξαιρέσεις.

Επειδή, η παράκαμψη ή η καθυστέρηση της διαδικασίας, είτε με νομικά τεχνάσματα είτε με πολιτικές σκοπιμότητες, θα υπονόμει τη νομιμότητα και θα

φανέρωνε άνιση εφαρμογή των νόμων, μειώνοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς.

Επειδή, η Βουλή οφείλει να ενεργήσει άμεσα και χωρίς καθυστερήσεις, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι νόμοι ισχύουν για όλους, ανεξαρτήτως κομματικών χρωμάτων ή προσωπικών επιρροών και να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών στους δημοκρατικούς θεσμούς, που έχει βάναυσα πληγεί από την επιλογή της κυβερνητικής πλειοψηφίας στις περιπτώσεις των κ.κ. Βορίδη και Αυγενάκη.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

Όπως, σύμφωνα με το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος, τα άρθρα 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής και το άρθρο 5 του Ν. 3126/2003 περί «Ποινικής Ευθύνης Υπουργών», ως ισχύουν, συσταθεί Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης κατά

1) του τέως Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων **Σπυρίδωνα - Παναγιώτη Λιβανού**

και

2) της τέως Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων **Φωτεινής Αραμπατζή**

για το αδίκημα της ηθικής αυτουργίας σε απιστία κατ' εξακολούθηση (Άρθρα 26 παρ. 1 εδ α, 27, 98 και 390 ΠΚ σε συνδυασμό με άρθρα 21 παρ. 2, 24 παρ. 4, και 26 παρ. 1 και 3 του Ν. 4689/2020), καθώς και για οποιοδήποτε άλλο έγκλημα προκύψει, κατά την διενεργηθησόμενη Προκαταρκτική Εξέταση.

Αθήνα, 4 Μαΐου 2026

ΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ

Φάμελλος Σωκράτης

Καλαματιανός Διονύσης

Ακρίτα Έλενα

Βέττα Καλλιόπη

Γαβρήλος Γιώργος

Γεροβασίλη Όλγα

Γιαννούλης Χρήστος

Δούρου Ειρήνη

Ζαμπάρας Μιλτιάδης

Καραμέρος Γιώργος

Κασιμάτη Νίνα

Κεδίκογλου Συμεών

Κόκκαλης Βασίλης

Κοντοτόλη Μαρίνα

Μαμουλάκης Χάρης

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Νοτοπούλου Κατερίνα

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας

Παπαηλιού Γιώργος

Παππάς Νίκος

Πολάκης Παύλος

Τσαπανίδου Πόπη

Ψυχογιός Γιώργος

ΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Τζανακόπουλος Δημήτριος

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αχτσιόγλου Ευτυχία (Έφη)

Δρίτσας Θοδωρής

Ζεϊμπέκ Χουσεϊν

Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος)

Τζούφη Μερόπη

Τσακαλώτος Ευκλείδης

Φερχάτ Οζγκιούρ

Φωτίου Θεανώ

Χαρίτσης Αλέξανδρος (Αλέξης)